

Masteroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for historiske studier

Synne Falch

"To Avert the Evils Which Threaten"

Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807

Masteroppgave i historie - femårig lektorutdanning

Veileder: John Kwadwo Osei-Tutu

Trondheim, mai 2018

Synne Falch

"To Avert the Evils Which Threaten"

Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807

Masteroppgave i historie - femårig lektorutdanning
Veileder: John Kwadwo Osei-Tutu
Trondheim, mai 2018

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for historiske studier

Forord

Helt siden jeg besøkte en utstilling om dansk-norsk Vestindia ved Forsvarsmuseet i Oslo tilbake i årsskiftet 2014/2015, har jeg vært fasinert av de dansk-norske vestindiske øyer. Det er et kapittel i norsk historie som jeg ikke har fått undervisning om eller opplæring i gjennom 13 år med grunn- og videregående skole. Da jeg skulle velge tema for masteroppgaven, var jeg lenge betenkt på hva som var mest interessant for meg å skrive om. Jeg ville ta for meg de dansk-norske koloniene i Vestindia for å hente de litt mer frem, og jeg ville skrive om internasjonal politikk. Svaret lå i en katalog over kildemateriale for dansk-norsk Vestindia som jeg fikk av veilederen min på et av våre første møter: Storbritannia hadde okkupert øyene i 1801 og 1807 under Napoleonskrigene. Det ville gi meg en mulighet til å skrive om de dansk-norske koloniene i Vestindia, og om internasjonal politikk gjennom dansk-norsk og britisk deltagelse i Napoleonskrigene. Resultatet ble masteroppgaven jeg nå har levert, og har hatt stor interesse av å arbeide med.

Nå som masteroppgaven er ferdig og levert, er det en del mennesker jeg ønsker å takke for all hjelp det siste året. Først og fremst vil jeg takke veilederen min, John Kwadwo Osei-Tutu, for god støtte og veiledning under arbeidsprosessen med masteroppgaven. Dine konstruktive tilbakemeldinger og hjelp til hvordan oppgaven kunne bli bedre hjalp meg med å finne sporet jeg ønsket for oppgaven min, spesielt når mine egne tanker var et kaos uten ende. Videre ønsker jeg å takke mine tre korrekturlesere: Andreas Haraldstad, Andreas Nistad og Jens Hofgaard Eikre. Tusen takk for gjennomlesningen av masteroppgaven min. Jeg har satt stor pris på tilbakemeldingene dere ga, og har brukt de til å gjøre masteroppgaven bedre. En stor takk skal gå til min kjære kusine Thea Engerdahl og hennes samboer Nat, som lot meg sove på sofaen deres i en uke mens jeg var i nasjonalarkivet i London for å finne kilder til masteroppgaven. Jeg ønsker også å takke mine foreldre, familie og venner for god støtte og motivasjon det siste året. Dere har tålt å høre på meg når jeg har vært ivrig, irritert, frustrert og glad i forbindelse med masteren, og har blitt med på spontane invitasjoner til å gjøre noe helt annet når jeg har stått fast og ikke kommet noen vei med arbeidet. Til slutt vil jeg takke alle jeg har delt lesesal med på Våningshuset, Dragvoll. Vi har delt gleder og frustrasjoner det siste året, og har motivert hverandre til å stå løpet ut når verden har sett ut til å gå i ruiner. Til alle dere som har vært der for meg under arbeidet på ulike måter: Tusen takk!

Synne Falch

Trondheim, 15. mai 2018

Innhold

Kapittel 1 – Innledning	1
Tema	2
Historiografi	3
Makroperspektiv - Europeisk maktpolitikk i Vestindia utover 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet.	3
Mikroperspektiv - Britisk okkupasjon av St. Thomas og St. Croix fra 1807-1815	4
Avgrensning og problemstilling	7
Metode: Kilder og kildekritikk	7
Didaktikk og lektorutdanning	10
Kapitteloversikt	12
Kapittel 2 – Historisk bakgrunn	13
Internasjonal politikk i det karibiske hav	13
St. Thomas og St. Croix – dansk-norske kolonier i Vestindia	15
Britisk og fransk rivalisering og Napoleonskrigene	16
Danmark-Norge frem mot 1807	18
1801 – britenes første okkupasjon av St. Thomas og St. Croix	20
Kapittel 3 – Brevet som inviterte til okkupasjonen av St. Thomas	25
Brevet til Styret for handel	25
Hvorfor valgte Storbritannia å okkupere St. Thomas?	28
Kapittel 4 – St. Thomas og St. Croix’s kapitulasjon til britiske styrker	31
Korrespondanse og kapitulasjon	32
Øyene skulle plasseres under britisk kontroll	34
Kapittel 5 – Britisk kontroll over befolkningen: Lojalitetsed, proklamasjon og reaksjon	45
The Oath of Allegiance – Lojalitetseden	45
Lojalitetseden til innbyggerne på St. Croix	46
Motstand fra befolkningen: Proklamasjon fra britene og brev fra Lillianschiold	49
Kapittel 6 – Konklusjon	53
Kilder og litteratur	i
Primærkilder	i
Internett	ii
Bilde:	ii
Litteratur	ii

Kapittel 1 – Innledning

I etterkant av Columbus' reise til Vestindia¹ i 1492, begynte europeiske makter å etablere kolonier på de karibiske øyer. Interessen for handel med gull, sukker og slaver, gjorde at området ga muligheter for store rikdommer og makt.² Danmark-Norge etablerte på slutten av 1600-tallet en koloni på øya St. Thomas, deretter på øyene St. Jan og St. Croix.³ St. Thomas, St. Jan og St. Croix lå under dansk styre frem til 1917 da øyene ble solgt til USA, og er i dag kjent under navnet US Virgin Islands. Sammen med de dansk-norske besittelsene ved Afrikas Gullkyst, gjorde øyene det mulig for Danmark-Norge å bli en aktør i trekanthandelen mellom Europa, Afrika og Vestindia. Gjennom koloniene i Vestindia ble kongeriket Danmark-Norge⁴ involvert i det europeiske maktpolitiske spillet som fant sted i det karibiske hav, hvor blant annet Napoleonskrigene kom til å bli merket på de dansk-norske øyene.

Kart over Vestindia. De dansk-norske vestindiske øyene St. Thomas, St. Croix og St. Jan er markert i utsnittet øverst til høyre i kartet.

Hentet fra *Vestindien – St. Croix, St. Thomas og St. Jan* av Poul Erik Olsen 2017: 42.

¹ Vestindia blir brukt om øyriket i det karibiske hav, også kalt Karibia eller Antillene. Det har blitt valgt å bruke Vestindia fordi det er det som blir brukt i kildene om området, og for å unngå forvirring ved å bruke både Karibia og Vestindia når de navn på det samme øyriket.

² Eric Williams, *From Columbus to Castro: The History of the Caribbean 1492-1969*, London 1971: 69.

³ Ove Hornby, *Kolonierne i Vestindien*, København 1980: 9.

⁴ Selv om Danmark-Norge i utgangspunktet var to kongeriker, hadde de felles konge under unionstiden. Av den grunn blir de heretter omtalt som et kongerike.

Tema

Storbritannia og Frankrike hadde vært i krig under Napoleonskrigene siden 1803, og trukket med seg resten av Europa. Danmark-Norge prøvde å beholde sin nøytralitet og drive handel i krigslandenes havner, men følte seg presset til å danne en allianse med Frankrike i etterkant av at Storbritannia forlangte en utlevering av den dansk-norske flåten i 1807. Danmark-Norge avslo kravet om utlevering, hvorpå København ble bombardert av Storbritannia. Flere av flåtens skip ble senket og resten utlevert til britene. Senere samme år rettet Storbritannia blikket mot Danmark-Norges oversjøiske besittelser, og okkuperte de vestindiske øyene St. Thomas og St. Croix frem til 1815.⁵

Den britiske okkupasjonen av dansk-norske kolonier i Vestindia i 1807 er lite omtalt og skrevet om, spesielt fra norsk side. Selv fra dansk side er den ikke skrevet om i detaljer. Dansk-norsk utenrikspolitikk i forbindelse med den britiske okkupasjonen av dansk-norsk Vestindia i 1801 er godt gjort rede for, men lite er skrevet om ved den britiske okkupasjonen i 1807.⁶ Det er av faglig interesse å undersøke temaet, ettersom den gir mulighet for å vise dansk-norsk deltagelse i den internasjonale politikken som foregikk blant de europeiske maktene selv utenfor Europas grenser. Når det kommer til historieskriving rundt begivenheter under Napoleonskrigene, dreier det seg for Norge sin del i hovedsak om året 1814 og overgivelsen av landet fra Danmark til Sverige. Det har sjeldent vært ønsket å skrive om temaer som presenterer Norge som en deltager i historiske hendelser med negative konnotasjoner, noe som muligens har ledet til en bevisst taushet fra norske forskere. I forbindelse med kolonitiden og trekanthandelen, var Norge underlagt Danmark og har blitt presentert som en uskyldig deltager og tilskuer, til tross for at norske skip og kjøpmenn var involvert i det som foregikk i Vestindia og Afrika. Norsk deltagelse i trekanthandelen og kolonitiden har vært en skyggeside i norsk historie som det tilsynelatende først har blitt greit å prate og skrive om i de siste fem til ti årene.

Norge – så vel som resten av Europa – har i altfor lang tid lidd av den politisering som begynte på 1970-tallet, og som resulterte i at kolonialismen nærmest ble ‘kriminalisert’. I flere tiår var det umulig for forskerne å stille spørsmål om kolonialismen var annet enn «a bad thing», noe som ikke helt uventet resulterte i manglende kunnskap om perioden.⁷

---

⁵ Hornby 1980: 209.

⁶ Peter Hoxcer Jensen, *Kronkolonitiden (1755-1848) – Den engelske besættelse*, i Peter Hoxcer Jensen, Leif Haar, Morten Hahn-Pedersen, Kaare Ulrich Jessen, Aksel Damsgaard-Madsen (red.), *Dansk kolonihistorie – Indføring og studier*, Århus 1983: 41.

⁷ Kirsten Alsaker Kjerland og Knut M. Rio, *Kolonitid – Nordmenn på eventyr og big business i Afrika og Stillehavet*, i Kirsten Alsaker Kjerland & Knut M. Rio (red.), *Kolonitid – Nordmenn på eventyr og big business i Afrika og Stillehavet*, Oslo 2009: 5.

Uavhengig av om det var umulig for norske forskere å stille spørsmål om kolonialismen som noe annet enn bare negativt slik Kjerland og Rio hevder, eller om det har vært en bevisst valgt stillhet rundt temaet, har det preget historieskrivingen på fagfeltet. Det kan være med på å forklare hvorfor det mangler informasjon på ulike områder innenfor feltet. Dessuten var kolonitiden noe som foregikk mens Norge fremdeles lå under dansk kontroll. Danmark har av den grunn blitt ansett som hovedansvarlig for norsk deltagelse, til tross for norske skip og sjømenns handelsgevinst i perioden.

Historiografi

Makroperspektiv - Europeisk maktpolitikk i Vestindia utover 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet.

Utover 1700-tallet ble de europeiske maktenes kolonier og oversjøiske besittelser en del av maktpillet som foregikk mellom dem. Dette gjaldt blant annet landområder og øyer i Vestindia, hvor det dreide seg om handel og makt over havet. Koloniene ble påvirket av rivalisering og krig mellom europeiske makter, deriblant Napoleonskrigene, som ikke bare hadde sitt utspill i Europa, men også i Vestindia.

Eric Williams beskrev Vestindia som «the pawn of European power politics, the cockpit of Europe, the arena of Europe's wars hot and cold»⁸ i sin bok *From Columbus to Castro: The History of the Caribbean 1492-1969*. Vestindia var, ifølge han, et sted hvor europeiske makter kunne utkjempe sine krig og rivaliseringer mot hverandre, da spesielt Storbritannia og Frankrike i perioden 1700 til 1815. Williams' bok har et fokus på betydningen av territorium og handel når det gjaldt maktpillet i Vestindia. Territorium dreide seg om avtaler om eierskap over koloniøyene, mens handel var relatert til kontroll over handel med spanske kolonier, samt øyer med godt ressursutbytte.⁹

I likhet med Williams, har Jürgen Osterhammel og Niels P. Petersson i sin bok *Globalization* et fokus på hvilken betydning oversjøiske besittelser og kolonier fikk for den europeiske handelen og maktpillet. Fokuset er ikke begrenset til Vestindia, men omhandler det verdensomspennende koloninettverket de europeiske maktene etablerte. Osterhammel og Petersson la vekt på at det militære i begynnelsen var stilt under handelsfarten, før det utover 1700-tallet fikk en posisjon som formidler av «an early form of world politics».¹⁰ Militæret ble tatt i bruk for å fremme politikken til landet de representerte. Krig og rivalisering mellom

---

⁸ Williams 1971: 69.

⁹ Williams 1971: 69, 88-89, 91.

¹⁰ Jürgen Osterhammel og Niels P. Petersson, *Globalization – a short history*, New Jersey 2005: 59.

europæiske makter var ikke lenger forbeholdt Europa, men fant i tillegg sted ved kolonier og oversjøiske besittelser under europeisk kontroll.¹¹

Axel Linvald presenterte i boken *Kronprins Frederik og hans regjering 1797-1807* Danmark-Norges politikk angående europeisk maktspill, både innad i Europa og i forbindelse med koloniene. Danmark-Norges politiske utgangspunkt gjennom 1700-tallet og frem mot 1807, var å holde seg nøytrale til krigføringene og rivaliseringene mellom de andre europeiske maktene, spesielt Storbritannia og Frankrike. På den måten kunne landet benytte seg av situasjonenes muligheter for økt økonomisk gevinst ved å handle med begge de krigende partene, samt beskytte dansk-norsk handel og skipsfart. Så langt det lot seg gjøre, prøvde Danmark-Norge å opprettholde en handelsposisjon som gjenspeilet deres «almindelige politiske Sympatier og Standpunkter».¹² Til tross for dette, måtte Danmark-Norge til tider ta stilling til de ulike alliansene og avtalene som oppsto mellom de europeiske maktene.¹³

Williams, Osterhammel, Petersson og Linvald la i sine bøker vekt på betydningen Vestindia har hatt for økonomi og sjømakt hos europeiske makter. Viktigheten av kolonier og økonomien koblet til dem, er trekk som preger historiografien om europeisk maktpolitikk angående koloniøyene i det karibiske hav. Området var en arena for maktspill mellom europeiske sjømakter, hvor både territorielle og økonomiske interesser og motiver sto i sentrum.

Likevel er ikke innhold og vektlegging lik i de tre bøkene. Linvald presenterte det fra et dansk-norsk perspektiv hvor kronprinsen og regjeringens handlinger og politikk sto sentralt. Osterhammel og Peterssons bok er mer generell og gir et oversiktsperspektiv over europeisk deltagelse i globalisering ikke bare i Vestindia, men også i resten av verden. Williams' *From Columbus to Castro* er med detaljert og dyptgående enn Osterhammel og Petersson, men har et større fokus på det sosiale og kulturelle, i tillegg til europeisk politikk i Vestindia. Derimot ligger hele fokuset på Vestindia og hva som foregikk der.

Mikroperspektiv - Britisk okkupasjon av St. Thomas og St. Croix fra 1807-1815

Vore Gamle Tropekolonier bind 2: Dansk Vestindien av Jens Vibæk, tar for seg en oversiktshistorie over den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix fra 1807 til 1815. Boken tar for seg en innføring i hva som skjedde før okkupasjonen i 1807, den dansk-norske nøytralitetspolitikken fra det 18. århundret og hvordan de prøvde å bevare den, samt hvordan hverdagslivet til innbyggerne på St. Thomas og St. Croix gikk som normalt frem mot 1807. For

---

¹¹ Osterhammel & Petersson 2005: 58-60.

¹² Axel Linvald, *Kronprins Frederik og hans regjering 1797-1807*, København 1923: 100.

¹³ Linvald 1923: 99-101.

å gi et perspektiv på hvordan ting utviklet seg, tar boken for seg enkelte sentrale hendelser under Napoleonskrigene i Europa, og viser hvordan disse fikk en innvirkning på koloniene i Vestindia. Hvordan invasjonen og okkupasjonen foregikk blir gjennomgått for å danne et oversiktsbilde, hvor fokuset ligger på å sammenligne okkupasjonen i 1807 med den som forekom i 1801.¹⁴

Dansk Vestindien har et oversiktsperspektiv hvor de generelle hendelsene står i sentrum for presentasjonen av historien om øyene. Den går ikke i dybden på hendelsene, men forklarer kort og oversiktlig hva som skjedde og hvem som var involvert. Vekten ligger på hva som skjedde på øyene og i det karibiske hav, og ikke i Europa, selv om det er sett og skrevet fra et europeisk perspektiv. Boken bruker mye navn på personer som sitter i maktposisjoner, samt beskrivelser av hvordan personene ble oppfattet og hva de gjorde. Et eksempel er beskrivelsen av grev Chr. Bernstorff som «Uden at besidde faderens internationale autoritet og uden hans karakter og smidighed».¹⁵ Det er derimot ikke noe fokus på hva som var vilkårene for en fredelig kapitulasjon, med unntak av at «civile og juridiske embedsmænd forblive i deres stillinger, mens toldembedsmændene fjernedes».¹⁶

En annen bok som har skrevet om den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix, er *Kolonierne i Vestindien* av Ove Hornby. I likhet med *Dansk Vestindien*, tar den for seg dansk-norske nøytralitetspolitikk, okkupasjonen fra 1801, og tiden og hverdagslivet på koloniøyene mellom de to okkupasjonsperiodene. Hvordan krigshandlingene i Europa påvirket oversjøiske kolonier og handel med dem, og hvordan invasjonen og okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix foregikk forklares fra et generelt perspektiv. *Kolonierne i Vestindien* har med de britiske holdningene til nøytralitetspolitikken, og presenterer hvordan et fredelig forhold mellom Danmark-Norge og Storbritannia var positivt fra et maktpolitisk perspektiv, til tross for misnøye med utnyttelsen av nøytralitetspolitikken.¹⁷

Hornbys bok har et overordnet fokus hvor det er de generelle trekkene, i likhet med *Dansk Vestindien*, som blir presentert. Den går ikke i dybden på okkupasjonene av koloniene, men gir en kort bakgrunnsforklaring på Storbritannia og Danmark-Norges politikk overfor hverandre i perioden før okkupasjonene. Betingelser og dypere forklaringer på kapitulasjonene og tilbakegivelsene av koloniøyene, blir ikke bekreftet på noe vis. Fokuset blir holdt til de to

---

¹⁴ Jens Vibæk, *Dansk Vestindien 1755-1848*, bd. 2 i Johannes Brøndsted (red.), *Vore Gamle Tropekolonier*, Danmark 1966: 218-33.

¹⁵ Vibæk 1966: 218.

¹⁶ Vibæk 1966: 232.

¹⁷ Hornby 1980: 204-209.

okkuperte øyene, og det er sjeldent det går over til å omhandle Europa, hvor det i hovedsak kun er bombarderingen av København og utleveringen av flåten som blir tatt opp.

I 2017 ble en ny bok utgitt innen temaet de dansk-norske vestindiske kolonier. Boken heter *Vestindien*, og er et av fem bind i bokserien *Danmark og Kolonierne* redigert av Niels Brimnes, Hans Christian Gulløv, Erik Gøbel, Per Oluf Hernæs, Poul Erik Olsen og Mikkel Venborg Pedersen. Fokuset i boken ligger på samfunnet, hverdagslivet og slavehandel. Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807 blir nevnt, men mer fra et oversiktsperspektiv enn i detalj.¹⁸

Dansk Vestindien og Kolonierne i Vestindien har flere likheter angående hvordan de omtaler hendelsene, og hva de har med. Dette har mest sannsynlig sammenheng med at *Dansk Vestindien* er en av kildene som blir brukt i *Kolonierne i Vestindien* og i *Vestindien*, samt at den er hovedverket innenfor litteratur som omhandler de dansk-norske koloniene. Den første nevnte boken baserer seg på tidligere litteratur på feltet, deriblant Axel Linvalds *Kronprins Frederik og hans regjering 1797-1807*, samt primærkilder fra tiden den tar for seg. For okkupasjonstidene på øyene, er det i hovedsak Claus Langhaar Smidts utrykte dagbok som har vært kilden til informasjonen. *Kolonierne i Vestindien* benytter seg kun av annen litteratur, og ingen kilder som stammer fra tiden den skriver om angående okkupasjonene. For *Vestindien* er ikke den britiske okkupasjonen noe som blir vektlagt, og har et større fokus på det sosiale og samfunnet enn de to andre bøkene. Alle tre er oversiktsverk som gir de generelle trekkene uten å gå i detaljer på den britiske okkupasjonen av dansk-norsk Vestindia.

Makroperspektivet gir en oversikt over de generelle trekkene og de store hendelsene som foregikk rundt de dansk-norske vestindiske øyer, mens mikroperspektivet fokuserer mer på enkelthendelser. Europeisk internasjonal maktpolitikk i Vestindia sett fra et makroperspektiv, brukes for å forklare hvordan enkelthendelser, som den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix, passer inn i den store sammenhengen. Arbeidet utført i denne masteroppgaven, sikter mot å undersøke den britiske okkupasjonen av de dansk-norske vestindiske øyer i 1807, og gjennom den danne mer utfyllende kunnskap om dansk-norsk historie fra et internasjonalt historisk perspektiv.

---

¹⁸ Poul Erik Olsen, Forord, i Niels Brimnes, Hans Christian Gulløv, Erik Gøbel, Per Oluf Hernæs, Poul Erik Olsen og Mikkel Venborg Pedersen (red.), *Vestindien – St. Croix, St. Thomas og St. Jan*, bind i *Danmark og Kolonierne*, Danmark 2017: 4-7, 10-12;

Niklas Thode Jensen, Gunvor Simonsen & Poul Erik Olsen, Reform eller revolution 1803-48, i Niels Brimnes, Hans Christian Gulløv, Erik Gøbel, Per Oluf Hernæs, Poul Erik Olsen og Mikkel Venborg Pedersen (red.), *Vestindien – St. Croix, St. Thomas og St. Jan*, bind i *Danmark og Kolonierne*, Danmark 2017: 215.

Avgrensning og problemstilling

For å avgrense tematikken, vil det bli sett på den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix fra 1807 til begynnelsen av 1808. Fokuset vil bli lagt på maktpolitikken rundt okkupasjonen, med et dypere blikk på betingelsene og kravene for kapitulasjonene som ble inngått i 1807. Det vil bli sett på mulige årsaker til hvorfor britene valgte å invadere og okkupere øyene i 1807, samt hvordan lokalbefolkningen reagerte. Dette er valgt ut fra manglende innhold om grunnlag for okkupasjon og betingelsene for kapitulasjon i det som tidligere er blitt skrevet om temaet.

Konsekvensene okkupasjonen fikk for økonomien og handelen på øyene er gjennomgående temaer i bøkene til Vibæk og Hornby, men den internasjonale maktpolitiske rollen okkupasjonen hadde er mangelfull. For å unngå «the Evils»¹⁹ som truet Storbritannia i form av Frankrike, var Storbritannia avhengig av sikkerhet gjennom kontroll i Vestindia. Gjennom Storbritannias søken etter sikkerhet i Vestindia, ble dansk-norsk deltagelse i det internasjonale maktspeillet tydeliggjort. Fra et maktpolitisk perspektiv, hvilken betydning hadde den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix fra 1807?

Problemstillingen vil bli undersøkt gjennom tre delproblemstillinger som tar opp hvert sitt tema. Den første ser på hvorfor Storbritannia valgte å okkupere St. Thomas. Den andre delproblemstillingen tar for seg hvilke politiske interesser som lå bak betingelsene og vilkårene for kapitulasjonen av øyene. Den tredje delproblemstillingen ser på hvordan britene prøvde å skaffe seg kontroll over befolkningen på St. Thomas og St. Croix den første måneden av okkupasjonen. Delproblemstillingene søker å forklare hvordan Storbritannia prøvde å oppnå sikkerhet gjennom kontroll i Vestindia, og hvilken betydning det gjorde at okkupasjonen fikk det internasjonale maktspeillet.

Metode: Kilder og kildekritikk

For å finne svar på hvilken betydning den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807 hadde, har det blitt tatt i bruk arkivmateriale og offentlige dokumenter publisert i perioden. Litteratur om temaet har formet konteksten rundt hendelsen, og satt funnene inn i en større sammenheng hvor det har vært hull i historien. Arbeidsmetoden for å finne svaret på problemstillingen og delproblemstillingene, har i hovedsak dreid seg om analysering av kildene.

---

¹⁹ The National Archives in Kew in London [heretter NA], WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

Den beste måten å besvare spørsmålene på, var ved å ta i bruk kildemateriale fra perioden. Dette ville gi et mer nøyaktig bilde og kontekst av hendelsen, som kan brukes til å undersøke hvorfor Storbritannia valgte å okkupere de dansk-norske vestindiske øyer, hvilke politiske interesser som lå i kapitulasjonsartiklene²⁰ og betingelsene for kapitulasjon, hvordan Storbritannia prøvde å skaffe seg kontroll over øyene i etterkant av kapitulasjonen og hvilken betydning den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807 hadde.

Innsamlingen av kildematerialet ba på en del utfordringer og problemer som måtte løses på ulike måter. For det første befant ikke noe av kildematerialet tilknyttet den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix seg i norske arkiv, men i Danmark, Storbritannia og USA. Etersom masteroppgaven er meget tidsbegrenset gjennom lektorløpet, var det ikke tid til å dra til alle arkivene. Løsningen ble å ta et valg om hvilket arkiv kildene skulle hentes fra, og holde det begrenset til materialet som befant seg i det valgte arkivet. Heldigvis hadde det danske riksarkivet digitalisert og tilgjengeliggjort på nett for offentligheten alt materiale knyttet til de dansk-norske vestindiske øyer i forbindelse med hundreårsmarkeringen av salget av øyene til USA. Av den grunn var det ikke behov for å dra til Danmark, ettersom materialet alt var å finne på nett fra lesesalen og kunne brukes sammen med kildematerialet hentet fra et av de to andre arkivene. Valget falt på Storbritannia og nasjonalarkivet i Kew i London, ettersom reiseavstanden er betraktelig kortere enn til USA, samt at det er økonomisk rimeligere alternativ. Dette har ført til at kildematerialet som befinner seg noe annet sted enn i London og på nett fra det danske riksarkivet, ikke er tatt med i oppgaven. Kildematerialet fra andre arkiv kunne ha gitt et annet svar på problemstillingene enn det som presenteres i kapittel 3, 4, 5 og 6.

For det andre dukket det opp en utfordring med hvordan velge de mest relevante kildene i de utvalgte arkivene. Mengden med kilder fra Storbritannia var gigantisk, med mye som var relatert til britenes opphold på St. Thomas og St. Croix. Det samme gjaldt det digitaliserte arkivet til det danske riksarkivet. Løsningen ble å se på dokumenter fra 1807 og 1808 som kunne inneholde mulige svar på hvorfor det ble okkupasjon, kapitulasjonsartikler fra begge øyene, og hvordan Storbritannia prøvde å kontrollere befolkningen på øyene. Etter en ukes opphold i London på jakt etter kilder i arkivet, endte valget opp med å ta i bruk et brev fra 31. august 1807 oppbevart i arkivet for *The War Office*, i en bok over korrespondanse fra St. Thomas i 1808. Brevet var sendt fra britiske kjøpmenn til Styret for handel, og oppfordret til å ta aksjon mot St. Thomas før franskmennene fikk mulighet. Brevet kunne gi et svar på hvorfor øyene ble okkupert, og ble derfor fotografert og lagt over på PC for analyse av innholdet. Fra

---

²⁰ Kapitulasjonsartiklene var vilkår dansk-norske myndigheter foreslo før kapitulasjonen, og som britiske myndigheter enten la til endringer ved eller godtok. I kildene omtales de som «Articles of Capitulation».

det danske riksarkivet falt valget på dokumenter lagt inn i arkivet *The British occupation of the West Indies (1801-1807)* og *Miscellaneous files relating to the English Governor (1801-1812)*. Herfra ble det sett på kapitulasjonsartikler fra 1801, en lojalitetsed fra 1807, en proklamasjon fra 1807 og et brev sendt som reaksjon på proklamasjonen. Kildene fra det danske riksarkivet ble brukt til å besvare spørsmålet om hvordan britene prøvde å kontrollere befolkningen.

For det tredje var det et problem med å finne kapitulasjonsartiklene fra 1807. 1801 eksisterte digitalisert fra det danske riksarkivet, og tanken var at 1807 burde være der på lik linje med 1801. Derimot var de ikke å spore i det danske riksarkivet etter mange timer med aktiv leting. Det endte med at det ble sendt en mail til arkivet for å høre om de visste hvor kapitulasjonsartiklene var å finne. Svaret fra det danske riksarkivet var at de lå digitalisert på hjemmesiden til *The London Gazette*, en publikasjon av offentlige, britiske dokumenter som det var av interesse for allmennheten å ha tilgang til. Så fort de var funnet og lastet ned, kunne arbeidet med delproblemstillingen relatert til kapitulasjonsartiklene begynne.

En fjerde utfordring med kildematerialet, i tillegg til beliggenhet og tilgjengelighet, var at de danske kildene var skrevet med gotisk skrift. Med begrenset tid til å sette seg inn i gotisk håndskrift, ble det i hovedsak tatt i bruk britiske kilder skrevet på engelsk med latinske bokstaver. Likevel har det blitt lært litt gotisk for å oppnå forståelse i bokstavene til tider brukt av dansk-norske skribenter selv når de skrev på engelsk. Den eneste gotiskskrevde kilden som er tatt i bruk, er en rapport fra dansk-norske offiserer om hvor mange soldater den britiske styrken besto av like før kapitulasjonen i 1807. Utvalget av kilder som er brukt i oppgaven, er et bevisst valg tatt ut fra tid, språkforståelse og plassbegrensning i oppgaven. Det finnes mye som kunne ha vært tatt i bruk, men som tiden ikke strakk til for å ta i bruk på en god og rettferdig måte til masteroppgaven.

Innsamlingen av kilder har foregått over tid. Fra Storbritannia ble alt hentet i begynnelsen av januar 2018 under en ukes opphold i London. Fra det danske riksarkivet foregikk kildejakten fra høsten 2017 og ut i februar 2018 før det viktigste var valgt ut og bestemt. Kapitulasjonsartiklene var det som tok lengst tid å finne, mye fordi det krevde en gjennomgang av alt dansk kildemateriale før det ble innsett at det ikke var å finne der, samt at det tok tid før mailen ble besvart. Underveis i letingen etter kildemateriale, har det blitt arbeidet med det som alt har vært funnet. Hva som har stått i tekstene, har blitt analysert og satt opp mot det som allerede er kjent innenfor feltet, samt i forhold til hva andre kilder brakte frem i lyset.

I analysen av kildene, har fokuset ligget på det som har stått skrevet, hvordan det har vært formulert og hva som ikke har blitt nevnt. Ved å se på innholdet i kildene, er det mulig å komme med en tolkning av hva som ligger under selve teksten, samt potensielle muligheter for

hva som var ment med teksten, men som ikke nødvendigvis er skrevet ned. Formuleringene av setningene har mye å si for hva som blir forstått av begge parter i saken, og kan brukes til å skape språklige og kreative misforståelser som kan brukes til å gi fordeler til den ene siden.

Kildematerialet som har blitt hentet inn til masteroppgaven, har sine styrker og svakheter. En klar styrke er at de er fra perioden, og er valgt ut fordi de tar for seg tematikk presentert i delproblemstillingene. Kildene er i hovedsak primærkilder hentet rett fra de opprinnelige dokumentene, eller kopier underskrevet i in fidem²¹ av aktører som var tilstede ved hendelsene. Enkelte, som kapitulasjonsartiklene og brevene sendt sammen med dem, er hentet fra trykte publikasjoner. De kan ha blitt redigert for å fremstå mer støttende til Storbritannia, men det er lite troverdig at britene hadde grunn til å endre på det ettersom de fikk kontroll over de dansk-norske vestindiske øyer og gjennomslag for sine punkter i artiklene. En svakhet er at kildene som har blitt brukt, stammer fra politiske aktører kjent fra området og perioden, og som kan ha hatt en personlig interesse for å endre og forfalske offentlige dokumenter til sin egen fordel. I tillegg er alle kildene britiske, og fremmer en britisk side av saken. Den dansk-norske siden er ikke tatt med i like stor grad, på grunn av manglende kunnskaper innen lesing av gotisk håndskrift.

Didaktikk og lektorutdanning

Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix fra 1807 til 1815, har potensialet til å bli brukt innenfor undervisning i historie i det norske skolesystemet. Det kan brukes innenfor undervisningsområdene kolonialisme, historiebruk, den industrielle revolusjon, Napoleonskrigene, samt ved ikke-europeiske områder på 1800-tallet.

Et av læreplanens kompetansemål for ungdomsskolen i samfunnsfag, er at elevene skal kunne «gjere greie for kolonialisme og imperialismen og gje døme på avkolonisering».²² Historien om den britiske okkupasjonen av St. Thomas, St. Croix og St. Jan kan brukes som eksempler på dansk-norske kolonier, og hvilken rolle de fikk i forbindelse med trekanthandelen og maktspill blant europeiske land.²³ Okkupasjonen kan brukes som et eksempel på hvilken betydning koloniene hadde for Danmark-Norge og Storbritannia, samt maktbalansen i Europa.

---

²¹ In fidem = til bekreftelse/stadfestelse

²² Utdanningsdirektoratet, Læreplan i samfunnsfag, Kompetansemål etter 10. årssteget, 2013, <https://www.udir.no/k106/SAF1-03/Hele/Kompetansemaal/kompetansemal-etter-10.-arssteget> [lest/sitert 14.05.2018].

²³ Kildene bruker til tider «nasjon» om land, men for å unngå en forveksling av datiens nasjon og nåtidens nasjon, ble det styrt unna ordet. «Stat» er for moderne, og ikke alle land var kongeriker eller keiserrike. Av den grunn har det blitt valgt å gå for «land» når det er snakk om et kongerike, et keiserrike, en republikk eller annet som kan tilsvare stat eller nasjon i dagens samfunn.

For videregående opplæring i historie skal elevene kunne «gjøre rede for hovedtrekk ved den industrielle revolusjonen og undersøke hvilken betydning den fikk for næringsutvikling og sosiale forhold i det norske samfunn»,²⁴ samt «presentere sentrale trekk ved kolonialismen og situasjonen i et ikke-europeisk område på 1800-tallet, sett fra ulike perspektiver».²⁵ Koloniene i Vestindia og okkupasjonen av dem kan brukes innenfor den industrielle revolusjonen, blant annet for å vise hvilken betydning sukkerproduksjonen og handelen fra øyene fikk for samfunnet. I tillegg dreier det seg om områder utenfor Europa, og om situasjoner som oppsto på begynnelsen av 1800-tallet.

Arbeid med de dansk-norske vestindiske øyer åpner for muligheten til å diskutere med elevene om hvorvidt Norge var en dansk koloni eller ikke. Koloniøyene og Norge under Danmark kan sammenlignes for å se om hva som var forskjeller og likheter mellom administrasjon og særbehandling fra København og den dansk-norske kongen. Okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807 kan måles opp med svenske okkupasjoner av Norge i union med Danmark. Elevene kan gjennom arbeidet med sammenligningen få en forståelse av hva som ligger i kolonibegrepet og etableringer av imperier.

Selv om det ikke har et eget kompetansemål, har historieopplæringen i det norske skolesystemet alltid med Napoleonskrigene. Her vil okkupasjonen være glimrende å bruke, ettersom den omhandler hvordan de europeiske krigene på begynnelsen av 1800-tallet påvirket områder utenfor Europa. Det vil sette Napoleonskrigene i et større, internasjonalt perspektiv som kan gi elevene en forståelse for at det angikk hele verden, ikke bare Europa, samt at det som skjer et sted, har mulighet til å gi store ringvirkninger på resten av verdenssamfunnet. Napoleonskrigene rammet ikke Norge bare ved overføringen fra Danmark til Sverige, men også gjennom blokader og stopp av importvarer fra koloniene i Vestindia.

Arbeid med historiske hendelser har muligheten til å ta utgangspunkt i kildearbeid. Kildearbeid er en viktig del av historieundervisningen i det norske skoleverket. Gjennom arbeid med kilder kan elevene få et større innblikk i hva som foregikk. De vil ikke lenger være bundet av pensumbokens innhold, men får muligheten til å skape egen historieforståelse ved å granske dokumenter, brev og andre kildematerialer og hente ut informasjon. Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix er en hendelse hvor kildematerialet kan brukes for å gi elevene et

---

²⁴ Utdanningsdirektoratet, Læreplan i historie, Kompetansemål etter Vg3 studieforbereende utdanningsprogram, 2009, <https://www.udir.no/kl06/HIS1-02/Hele/Kompetansemaal/etter-vg3-studieforbereende-utdanningsprogram> [lest/sitert 14.05.2018].

²⁵ Utdanningsdirektoratet 2009.

innblikk i maktpolitikken i Europa under Napoleonskrigene, og hvilken plass Danmark-Norge hadde i hendelsene.

Kapitteloversikt

Kapittel 2 gir en innføring i den historiske bakgrunnen for tematikken. Britisk og dansk-norsk deltagelse i handel og kolonisering av Vestindia, rivalisering mellom Frankrike og Storbritannia og Napoleonskrigene vil stå sentralt for å sette en ramme rundt hendelsene som fant sted på St. Thomas og St. Croix.

Kapittel 3 tar for seg mulige årsaker til hvorfor britene valgte å invadere og okkupere St. Thomas og St. Croix. Kildematerialet for kapittelet er et brev som ble sendt fra britiske kjøpmenn som handlet med de dansk-norske koloniene i Vestindia. Kapittelet vil ta for seg hvilke politiske interesser som kommer frem i brevet og i videresendelsen av brevet til den britiske regjeringen.

Betingelsene og vilkårene for kapitulasjon på St. Thomas og St. Croix blir presentert og diskutert i kapittel 4. Fokuset blir lagt på brev sendt mellom den britiske generalen, kommandanten på St. Thomas og generalguvernøren på St. Croix, samt de inngåtte kapitulasjonsartiklene for de to dansk-norske koloniøyene. Det vil bli undersøkt hvilke politiske interesser som ble presentert i både brevene og kapitulasjonene.

Kapittel 5 tar for seg hva som ble pålagt innbyggerne på øyene, og enkelte reaksjoner som kom på kapitulasjonsartiklene. Som kildemateriale for å få et innblikk i dette blir det brukt en lojalitetsed innbyggerne måtte avlegge, en proklamasjon, og et brev sendt av den tidligere generalguvernøren på St. Croix til mannen ansvarlig for proklamasjonen.

Konklusjonen, hvor problemstillingen blir besvart og mulighetene for videre forskning på feltet, kommer i kapittel 6. Dansk-norsk deltagelse i det internasjonale maktspeillet og i maktpolitikken, samt hvilken betydning den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix hadde innenfor maktspeillet. Det vil bli vist hvor arbeidet står i forbindelse med tidligere arbeid på temaet, og hvordan den britiske okkupasjonen kan brukes i fagdidaktikken innenfor historie til å skape en forståelse av Danmark-Norge og Norge i en større internasjonal sammenheng og historie.

Kapittel 2 – Historisk bakgrunn

Europa og deres oversjøiske kolonier var preget av maktspill og krig i perioden rundt 1807. Europeisk politikk og rivalisering hadde spredd seg til Vestindia gjennom kolonisering og handel, og gjort området om til en scene for maktframvisning fra europeiske land. Napoleonskrigene herjet i Europa, og satte sitt preg på forholdet mellom Danmark-Norge og Storbritannia, som kulminerte med bombarderingen av København og okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807.

Bakgrunnen for den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807 lå i hvordan de vestindiske øyer hadde fått en plass i den internasjonale politikken, samt den politiske situasjonen i Europa i 1807. Kapitlet tar for seg det politiske maktsillet mellom europeiske land, og hvordan dette ble en del av koloniseringen av Vestindia, spesielt for Danmark-Norge. Deretter blir Napoleonskrigene og rivaliseringen mellom Frankrike og Storbritannia tatt opp, samt hvordan dette påvirket dansk-norske kolonier i Vestindia i forkant av okkupasjonen i 1807.

Internasjonal politikk i det karibiske hav

Den internasjonale politikken mellom europeiske land var i perioden før Napoleonskrigene preget av en form for maktbalanse. Maktbalansen skulle ikke opprettholde fred, men gi en stabilitet og bevare store lands uavhengighet. Det var ikke nødvendigvis snakk om en lik fordeling av makt. Storbritannias flåte var langt sterkere enn andre land, blant annet for å unngå at noen angrep øylandet og dens områder. Det var en form for maktbalanse hvor den ene makten er såpass sterk at andre makter ikke tør angripe den. Videre var maktbalansen preget av skiftende allianser basert på interesser.²⁶

I Europa var politikken og maktbalansen preget av at landene var oppmerksomme på hverandre, og på rivaliseringen som foregikk mellom dem. Lederne av landene holdt en frykt for at andre europeiske makter skulle utfordre dem og ødelegge deres mulighet for eksistens. Det gjorde maktbalansen til en viktig faktor i internasjonal politikk, og på den måten holde rivaler og fiender unna enhver mulighet til å ødelegge handel og maktutøvelse. Etter hvert som de europeiske landene skaffet seg oversjøiske kolonier, ble maktbalansen og politikken rundt den med over til de nye underlagte områdene.²⁷ Store hærstyrker ble sendt fra Europa til de

---

²⁶ Joseph S. Nye og David A. Welch, *Understanding Global Conflict & Cooperation: Intro to Theory and History*, Harlow 2014: 89-91.

²⁷ David B. Abernethy, *The Dynamics of Global Dominance – European overseas empires 1415-1908*, USA 2000: 9.

oversjøiske koloniene for å forsvare dem mot fiender. Flåten fikk en rolle som formidler av internasjonal maktpolitikk, hvor den ble aktivt brukt for å holde rivaler unna egne områder.²⁸

Vestindia ble trukket inn i maktpolitikken og rivaliseringen mellom europeiske makter i etterkant av Columbus' reise mot vest og det karibiske hav. Mulighetene for enorme rikdommer gjennom naturressurser, produksjonsmuligheter og nye landområder gjorde Vestindia ettertraktet for de europeiske landene. Paven hadde i utgangspunktet delt området mellom Portugal og Spania i 1493²⁹ på bakgrunn av begges oppdagelser av øyer og landområder i Vestindia og Sør-Amerika. Portugal og Spania hadde bedt paven om å anerkjenne deres eierskap og rettigheter over områdene de hadde underlagt seg for å unngå krig. Storbritannia valgte å overse pavens innblanding i tildelingen av områder i Vestindia til fordel for en politikk hvor eierskap over områder tok utgangspunkt i hvilket land oppdageren reiste på vegne av.³⁰

For å komme inn i handelen i Vestindia, var det tre metoder som sto åpne til bruk for landene som kom til det karibiske hav i etterkant av Spania og Portugal. Den ene var piratvirksomhet både sponset og ikke-sponset av landene selv, som kunne sikre dem skatter og rikdommer hentet frem av andre land. Den andre metoden nykommerne kunne utnytte, var smugling. Smuglevirksomheten viste at Spanias handelssystem ikke var like stødig som tidligere antatt, og at landet ikke var i stand til å forsvare hele imperiet sitt eller det spanske handelsmonopolet. Denne oppdagelsen førte til den tredje metoden, som var etablering av egne kolonier i Vestindia til tross for at Paven hadde gitt området til Spania.³¹

Etableringen av kolonier i Vestindia ble det mest attraktive alternativet av de tre virksomhetene. Utover 1600-tallet ble flere områder og øyer tilknyttet Vestindia tatt over av europeiske makter. Storbritannia, Frankrike, Danmark-Norge, Nederland og Preussen opprettet kolonier i Vestindia for å sikre seg tilgang til sukker, gull og bomull, samt konkurrere med Spania og Portugal innenfor handelen med de vestindiske varene.³²

Vestindia var en av de viktigste scenene for rivaliseringen mellom Storbritannia og Frankrike, til tross for at det har blitt kommentert at området sjeldent opptrådte i politikernes hoder eller interesser. Likevel var det et sted den britiske flåten ofte ble sendt, og som ingen var villige til å miste kontrollen over. Det var jakten på nye områder, da relevante i forbindelse med vareproduksjon og handel, som var viktig, i tillegg til en mulighet for å overta eller kontrollere det spanske handelsmonopolet i området. Det som i dag er små øyer ute i det karibiske hav som

---

²⁸ Osterhammel & Petersson 2005: 59

²⁹ Delt mellom Spania og Portugal ved Tordesillastraktaten.

³⁰ Williams 1971: 71-72.

³¹ Williams 1971: 73-75.

³² Williams 1971: 80-81.

sjeldent blir husket på, var den gang et sentrum for produksjon av blant annet sukker og bomull, samt slavehandel.³³

St. Thomas og St. Croix – dansk-norske kolonier i Vestindia

Danmark-Norge opprettet sin første koloni i Vestindia på St. Thomas mot slutten av 1600-tallet. De dansk-norske vestindiske øyer ble utvidet til å omfatte St. Jan i 1675 og St. Croix i 1733. Grunnlaget for etableringen av kolonier i det karibiske hav var muligheten det ga for deltagelse i handelen som utsprang fra området, og som virket ytterst lovende fra et økonomisk perspektiv. I tillegg ville den faste bosettelsen på øyene gi større stabilitet i grunnlaget for handelen blant annet gjennom kontroll over øyenes egenproduksjon av varer. I den første fasen av dansk-norske kolonier i Vestindia fra 1671 til 1754, var koloniene underlagt det Vestindiske Kompagni. Regjeringen i Danmark-Norge hadde likevel en sterk innflytelse på ledelsen av selskapet, og sammen med den dansk-norske kongen hadde et ansvar ved å påse at koloniene ikke gled ut av dansk-norsk kontroll.³⁴

Øyene hadde et hovedfokus på plantasjeøkonomi, og åpnet opp for at andre land kunne opprette plantasjer på øyene, deriblant det Brandenburgske Kompagni. Til å begynne med lå fokuset på produksjon av tobakk og indigo. Ingen av disse produksjonene krevde store investeringer som bygninger og materiell, benyttet seg av arbeidskraft fra slaver hentet med trekanthandelen og kunne opprettholdes av små driftsenheter. Etter hvert kom produksjonen av sukker på banen, og det krevde mer arbeidskraft og produksjonsområder enn de tidligere varene. Handelen av varene produsert på øyene var ikke overveiende god i begynnelsen, hvor det i hovedsak handlet om å selge nok til å dekke produksjonsutgiftene og muligens bringe inn et lite overskudd.³⁵

I 1755 kjøpte den dansk-norske kongen St. Thomas, St. Jan og St. Croix av det Vestindiske Kompagni, og overtok med det driften og styringen av øyene. Det ble satt inn et lokalstyre på de forskjellige øyene, med en generalguvernør med øverste myndighet for det sivile og militære, i spissen. Generalguvernøren holdt i hovedsak til på St. Croix, og hadde en stedfortreder og viseguvernør på St. Thomas i kommandanten.³⁶ Under kronen og generalguvernør von Prøck begynte en fremgangsperiode for øyene som ikke hadde vært til stedet under Kompagniets styre. Koloniseringen begynte å bli lukrativ, mye på grunn av at

---

³³ Williams 1971: 88-89.

³⁴ Hornby 1980: 9, 42, 82, 98.

³⁵ Hornby 1980: 42-45, 68.

³⁶ Hornby 1980: 114-116.

syvårskrigen mellom Storbritannia og Frankrike, den amerikanske uavhengighetskrigen og de franske revolusjonene gjorde sukkerprisene høyere enn tidligere, noe som kom til god nytte for Danmark-Norges nøytrale handel.³⁷

Når det kom til handel og øyenes betydning innenfor den internasjonale handelen som fant sted i Vestindia, var det en forskjell mellom de dansk-norske koloniøyene. St. Croix hadde sukkerhandel med Danmark-Norge som hovedvirksomhet, mens St. Thomas og St. Jan hadde et fokus som frihavner og dermed en langt løsere tilknytning til Danmark-Norge.³⁸ St. Thomas' posisjon som frihavn hadde gjort øya til «et økonomisk knudepunkt for hele regionen»,³⁹ noe som fungerte spesielt godt i krigstid mellom de europeiske maktene. Med en ny politikk fra 1764 skulle St. Croix holde seg til sukkerproduksjon på samme vis som tidligere, mens St. Thomas skulle drive med transithandel, og være en frihavn hvor «fremmede fik lov at slå sig ned og drive fri transithandel på amerikanske pladser».⁴⁰ All handel til Europa fra St. Thomas skulle i hovedsak foregå på dansk-norske skip.

Britisk og fransk rivalisering og Napoleonskrigene

På grunn av sin strategiske geografiske posisjon som et øyland, hadde ikke Storbritannia behov for en hær beregnet for det europeiske fastlandet. I stedet valgte landet å fokusere på en militær flåte som var stor nok til å beskytte de britiske øyer og de oversjøiske koloniene. Den hadde ansvaret for å holde fiender unna en invasjon av øyene, samt beskytte handelsvirksomheten mot pirater og krigsfiender.⁴¹ Ved å ha kontroll over havet, kunne Storbritannia forhindre at fiender og rivaler, i hovedsak Frankrike, blokkerte handelen de hadde med det europeiske fastlandet.⁴²

Innenfor britisk politikk forekom det et samarbeid mellom private og offentlige interesser. Det som ble tjent inn på utenlandske investeringer hjalp til med å holde Storbritannias betalingsbalanse under kontroll. Dette var et samarbeid mellom de øverste innen bank og servicenæringen og makthaverne gjennom felles økonomiske interesser og verdier. I løpet av 1700-tallet skjedde det en endring i ikke-kommersielle avdelinger innenfor servicesektoren. Avdelingene ble utvidet og definert, hvor offentlige arbeidsgivere, som Styret for handel, ble assosiert med «a concept of public duty».⁴³ Ekspansjon og imperialisme hjalp

---

³⁷ Vibæk 1966: 34; Hornby 1980: 112-113.

³⁸ Vibæk 1966: 47.

³⁹ Hornby 1980: 88.

⁴⁰ Vibæk 1966: 64.

⁴¹ David Reynolds, *Britannia Overruled – British Policy and World Power in the 20th century*, New York 2000: 7.

⁴² P.J. Cain og A. G. Hopkins, *British Imperialism – Innovation and Expansion 1688-1914*, New York 1993: 87.

⁴³ Cain & Hopkins 1993: 61.

til med å opprettholde stabilitet i Storbritannia. Med industrien som spredde seg i Storbritannia utover 1700- og 1800-tallet, ble viktigheten av oversjøisk handel tydeligere og mer anerkjent. Derimot tok det aldri kontroll over den britiske politikken, hvor deres interesser måtte veies opp mot andre. Innenfor internasjonal politikk falt industriens interesser sammen med regjeringens egne prioriteringer. Den oversjøiske handelen fikk støtte fra fabrikkere som trengte markeder, eksportører som solgte fabrikkernes produkter, og importører som videresolgte kolonivarer til Europa. De britiske vestindiske øyer var en av Storbritannias viktigste handelspartnere på 1700-tallet. I tillegg anså de som bodde der seg som britiske, og ønsket å forbli det. De britiske vestindiske øyer var en del av det viktigste vekstområdet for britisk handel og innflytelse.⁴⁴ Storbritannia ønsket kontroll over blant annet de dansk-norske koloniøyene St. Thomas og St. Jan med utgangspunkt i deres geografiske posisjon og ressurser.⁴⁵

Da Spania begynte å miste sin maktdominans i det karibiske hav, begynte Frankrike å ta over tidligere spanske områder. Av Storbritannia ble det oppfattet som en trussel mot det britiske imperiet som var i ferd med å etablere seg i Vestindia. Det ville være en fordel for britisk virksomhet å opprettholde et spansk imperium i det karibiske hav. Den ønskede varianten var en hvor spanjolene styrte enkelte områder og britene tok seg av handelen, slik Spania hadde gjort med Portugal. Dette ville forhindre at Frankrike fikk for stor makt i Vestindia, og sikre at den spanske arven gikk til Storbritannia. En rivalisering mellom Storbritannia og Frankrike i Vestindia var i gang.⁴⁶

Konflikten og rivaliseringen mellom Frankrike og Storbritannia i det karibiske hav og i Europa preget store deler av 1700-tallet. Storbritannia fryktet at spanske områder og den spanske kronen skulle falle inn under Frankrike, og med det opprette et fransk-spansk imperium som dominerte både Europa og områdene rundt Amerika. Dette ville utgjøre en stor trussel for den britiske makten, samt mot Storbritannias dominerende posisjon som herre over havet. Rivaliseringen om tidligere spanske områder var begynnelsen på en serie konflikter mellom Storbritannia og Frankrike som varte frem til 1815.⁴⁷

I etterkant av den franske revolusjonen, begynte det franske koloninettverket i Vestindia å slå sprekker. Et slaveopprør som ledet til borgerkrig innad på St. Dominique ledet til at den tidligere franske kolonien fikk selvstendighet i 1804 under navnet Haiti.⁴⁸ Frankrikes økonomi

---

⁴⁴ Cain & Hopkins 1993: 45, 54, 71, 85-86,88.

⁴⁵ Williams 1971: 89.

⁴⁶ Williams 1971: 85.

⁴⁷ Williams 1971: 86-88.

⁴⁸ Osterhammel & Petersson 2005: 60-61.

var «so dependent upon the West Indies trade in sugar and coffee»,⁴⁹ hvor St. Dominique hadde vært den ledende franske kolonien i Vestindia, at tapet av kolonien ledet til en økonomisk nedgang. Tapet av St. Dominique førte til et fransk tap av dominans innenfor atlantehavshandelen og i sin stilling innenfor maktpolitikk i Vestindia. Storbritannia benyttet mulighetene til å sende ekspedisjoner til Vestindia med mål om å forsterke forsvaret av britiske kolonier tilfelle Frankrike skulle reise seg og utfordre den britiske maktdominansen i det karibiske hav. De britiske flåtene i Vestindia ble brukt til å okkupere strategiske og viktige franske kolonier for å svekke den franske økonomien ytterligere.⁵⁰ De britiske okkupasjonene av ulike kolonier i Vestindia for å svekke økonomi og politisk posisjon hos rivaler, ble en viktig del av det internasjonale maktpolitiske spillet.

Rivaliseringen mellom Storbritannia og Frankrike ga seg ikke selv om de kom inn i en kort fredsperiode i etterkant av den amerikanske uavhengighetskrigen. I stedet ble fredstiden brukt til å samle nye krefter og ruste opp i tilfelle de skulle komme ut i en ny krig. Begge landene var paranoide for hva den andre kunne finne på å gjøre, og fryktet et potensielt angrep. Situasjonen mellom de to landene ble verre utover begynnelsen av 1800-tallet, spesielt i etterkant av Napoleons overtagelse av makten i Frankrike og erobring av kontinental-Europa. Fra avstand så Storbritannia Preussen og Russland falle og danne allianser med fienden.⁵¹ Napoleonskrigene førte med seg et press på nøytrale stater til å velge side i krigene, samt innføring av blokader for å holde motstanderne nede.

Danmark-Norge frem mot 1807

Perioden mellom 1720 og 1801 var en tid i dansk-norsk historie lite preget av krigsdeltagelse, og har blitt kalt for «den lange fred».⁵² Mangelen på krig gjorde at Danmark-Norge la mer fokus på handel enn militærforsvar, og ble liggende bak mens andre europeiske stater vokste seg sterkere enn de hadde vært tidligere.⁵³ Danmark-Norge valgte å gå frem med varsomhet, hvor en allianse med en av stormaktene kun ble dannet i nødstilfeller eller for en kort tid. Politikken gjorde at kongeriket holdt seg utenfor væpnede konflikter, samt god vekst innen handelsvirksomhet med utlandet.⁵⁴

---

⁴⁹ Roger Knight, *Britain against Napoleon – The organization of Victory 1793-1815*, London 2014: 23.

⁵⁰ Knight 2014: 22-23, 44, 68.

⁵¹ Knight 2014: 3-4, 214.

⁵² Michael Bregnsbo, *Det danske imperium og napoleonskrigene*, i Bård Frydenlund & Rasmus Glenthøj (red.), *1807 og Danmark-Norge – på vei mot atskillelsen*, Oslo 2009: 27.

⁵³ Bregnsbo Oslo 2009: 27.

⁵⁴ Olav Riste, *Norway's Foreign Relations – A History*, Oslo 2005: 38.

I tiden rundt den amerikanske uavhengighetskrigen og den franske revolusjon på slutten av 1700-tallet, valgte Danmark-Norge å forsterke sin politikk om å ikke inngå i maktallianser. I stedet søkte de mot nøytrale allianser, og på den måten beskytte egne handelsinteresser. På slutten av 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet, var ikke nøytralitet internasjonalt anerkjent, og rettighetene til nøytrale land ble i hovedsak bestemt av stormaktenes egne interesser. For å øke beskyttelsen av dansk-norske handelsskip, innførte Danmark-Norge en konvoipolitikk hvor væpnede krigsskip seilte sammen med handelsskipene. Kongeriket gikk vekk fra politikken da det viste seg at det ikke var nok til å holde Storbritannia fra å angripe dansk-norske handelsskip.⁵⁵

Da Napoleonskrigene brøt ut, kom det frem et nytt problem for kongeriket Danmark-Norge. Med utgangspunkt i sine geografiske plasseringer, ønsket de to landene i kongeriket ulike allianser. Danmark var bundet sammen med fastlands-Europa, og hadde av den grunn et behov for beskyttelse mot invasjon fra fastlandet. De fryktet Frankrike, og var bedre tjent på en allianse med dem enn med Storbritannia på grunn av sin geografiske plassering. For Norge var havet og handelen som fulgte med, av høyeste prioritet. Storbritannia, den ledende sjømakten, var en bedre alliert enn Frankrike, ettersom Danmark-Norge kunne bli sperret ute fra omverden og havet om de havnet i krig med britene. Storbritannia foretrakk Danmark-Norge som et samarbeidsvillig, nøytralt kongerike, mens Frankrike ville ha de som en alliert i fastlandsblokaden de innførte mot Storbritannia. Danmark-Norge var delt mellom hva som ville ha vært den beste alliansen, og valgte i stedet å holde seg nøytrale så langt det lot seg gjøre.⁵⁶

Nøytralitetspolitikken hadde gitt store økonomiske fordeler når resten av Europa var i krig, og skulle sørge for kongerikets sikkerhet. Politikken var et konfliktområde mellom Danmark-Norge og Storbritannia, ettersom Danmark-Norge utnyttet nøytraliteten til sin fordel.⁵⁷ Til tross for at nøytralitetspolitikken medbrakte bryderier og krevde forsiktighet med hensyn til vilkår pålagt handelen i en krigssituasjon, anså landet fordelene som overveiende ettersom de fikk tilgang på havner som var stengt for andre sjømakter.⁵⁸

Nøytralitetsstillingen gjorde at Danmark-Norge stadig ble forsøkt trukket over på en av de to krigende sidene under Napoleonskrigene. Edvard Holm skrev i 1875 at regjeringen i Danmark-Norge uten tvil hadde planer om å slutte seg til Storbritannia når den endelig måtte trekke valget sitt, men at om valget enten ble Storbritannia eller Frankrike, så ville det bringe

---

⁵⁵ Riste 2005: 39.

⁵⁶ Riste 2005: 39-40.

⁵⁷ Rasmus Glenthøj og Morten Nordhagen Ottosen, *Experiences of War and Nationality in Denmark and Norway, 1807-1815*, London 2014: 14,17.

⁵⁸ Linvald 1923: 173.

ulykke over riket. I tillegg viste «Neapels Skæbne i Begyndelsen af 1806»⁵⁹ at en allianse med Storbritannia ikke var nok til å sikre landet mot Napoleon. Av den grunn prøvde de å utsette valget så lenge som overhodet mulig. Dessuten ville det ikke være til Frankrikes fordel å trekke Danmark-Norge ut av sin nøytralitetspolitikk.⁶⁰

I 1806 la Napoleon frem et dekret om en fastlandssperring som skulle forhindre at landene på det europeiske kontinentet, handlet og samarbeidet med Storbritannia. Storbritannia svarte med å forby alle nøytrale stater fra å handle med Frankrike og andre havner som var lukket for britene. Danmark-Norge og nøytralitetspolitikken kom i klem mellom Storbritannia og Frankrike, som med sine blokader mot hverandre hadde gjort nøytralitetshandel nærmest umulig.⁶¹

I 1805 hadde Danmark-Norge kontroll over verdens femte største flåte. Storbritannia fryktet at flåten kunne havne i hendene på Frankrike, ettersom deres egen flåte var spredd over alle hav. Dersom den dansk-norske flåten kom under fransk kontroll, kunne den brukes til å true britisk dominans over havet. Storbritannia kom med et ultimatum den 8. august 1807; enten inngikk Danmark-Norge en allianse med Storbritannia, hvor de utleverte hele flåten sin i bytte mot allianseinngåelse, eller britene erklærte dem krig. Danmark-Norge var ikke villig til å inngå en allianse på betingelsen om utlevering av flåten, og holdt i stedet fast på nøytralitetspolitikken.⁶²

1801 – britenes første okkupasjon av St. Thomas og St. Croix

Storbritannia invaderte og okkuperte St. Thomas og St. Croix fra 1801 til 1802. Den britiske styrken med soldater var overlegen det som befant seg av dansk-norske soldater og kampdyktige menn på koloniøyene, og det ble i stedet lagt frem vilkår for en kapitulasjon fremfor å utkjemp kamper det dansk-norske styret på øyene ikke kom til å vinne. Den gang hadde det blitt diskutert om øyene og militæret deres kunne stå imot et angrep fra britene. Svaret de kom frem til den gang var at den britiske styrken var for stor, og at de dansk-norske styresmaktene ikke kunne vite hvem som hadde lojaliteten til de britiske innbyggerne på øya. Av den grunn var det tryggere og mer praktisk å komme frem til kapitulasjonsartikler som var akseptable og lure å foreslå.⁶³

---

⁵⁹ Edvard Holm, Danmark-Norges udenrigske historie under den franske revolution og Napoleons krige fra 1791 til 1807, anden del, København 1875: 159.

⁶⁰ Holm 1875: 157-159.

⁶¹ Hornby 1980: 208-209.

⁶² Glenthøj & Ottosen 2014: 29, 33

⁶³ Vibæk 1966: 219-222.

Det danske rigsarkivet har digitalisert kapitulasjonsartiklene fra St. Croix St. Thomas i 1801. Svarene for kapitulasjonsartiklene til de to dansk-norske vestindiske øyene er nærmest identiske. St. Thomas og St. Croix fikk ikke gjennomslag for alt de ønsket i artiklene, men mye av det ble godkjent med kun små endringer.⁶⁴ Hovedfokuset i kapitulasjonsartiklene lå på dansk-norske soldater, administrativ kontinuitet, rettigheter til sivilbefolkningen og lojalitet. Styrkene skulle forlate fortene med all krigsære, før de ble sendt til Europa som krigsfanger. Ingen offiserer eller soldater skulle bli igjen på øyene, men offiserer som ønsket det, kunne reise via Amerika så lenge de holdt seg til en ed de måtte avlegge. St. Thomas måtte bli overgitt til de britiske styrkene, men utenom det skulle dansk-norsk lov fortsette å gjelde på begge øyene. Videre ble administrasjonssystemet og rettssystemet bevart, med det unntak at sivile ansatt i administrative og rettslige posisjoner måtte godkjennes av britene før de fikk fortsette i sin stilling. Ankesaker ble overført til høyesterett i Storbritannia i stedet for til København.⁶⁵

Når det gjaldt rettigheter til sivilbefolkningen på St. Thomas og St. Croix, ble det enighet om at kirker og religioner fikk praktisere sine ritualer og beholde sine privilegier, mens alle innbyggere fikk beholde sine eiendommer og eiendeler ukontrollert. Med eiendommer ble det siktet til alle personlige eiendeler, produkter og handelsvarer. Offiserer i den dansk-norske kongens tjeneste fikk sine eiendommer administrert av en advokat eller forvalter. Den dansk-norske kongens eiendommer på begge øyene ble overgitt til den britiske kongen. Det «frifargede folket»⁶⁶ fikk beholde sin frihet, eiendom og respekt på lik linje med andre borgere både på St. Thomas og St. Croix. Ingen borgere skulle bli tvunget til å ta opp våpen mot Danmark-Norges konge eller andre makter, ei heller delta i militærtjeneste. Eneste som måtte bli gjort for at rettighetene og eiendommene til innbyggerne fikk forbli som det var, var at de avla en lojalitetsed til den britiske kongen. Derimot gjaldt ikke dette for franske, spanske eller nederlandske borgere som hadde flyttet til St. Croix etter 1. januar 1794. De fikk hverken

---

⁶⁴ Det Danske Rigsarkivet [heretter: DRA], Generaltoldkammeret – Ældre del Vestindisk-Guineisk Renteskriverkontor [heretter: GVGRSK] 365/533, Den engelske okkupation af Vestindien [heretter: EOV] 1801-1807: 773-776, Articles of Capitulation for St. Croix 31.3.1801. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20201960#292305,58819209>;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 758-761, Articles of Capitulation for St. Thomas 28.3.1801. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/en/billedviser?epid=20201960#292305,58819194>;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 762-764, British Answer to Articles of Capitulation for St. Thomas 28.3.1801. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20201960#292305,58819198>

⁶⁵ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 773-774, Articles of Capitulation for St. Croix, Articles 1, 2 & 5, 31.3.1801;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 758-759, Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 1, 2, 5 & 7, 28.3.1801;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 762-763, British Answer to Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 1, 2, 5 & 7, 28.3.1801.

⁶⁶ Omtalt i kapitulasjonsartikkel 9 for St. Croix som *The free People of Colour*.

respektert eller beholdt sine eiendommer, og fikk ikke lov til å bli værende på øya. Dette ble ikke kommentert i kapitulasjonsartiklene fra St. Thomas.⁶⁷

For St. Thomas og St. Croix var det viktig at en stabilitet ble overholdt når det kom til økonomi og offentlige dokumenter. Lån fra den dansk-norske kongen til borgere på koloniøyene, måtte bli betalt når de forfalt, men til den britiske kongen i stedet for til den dansk-norske. Administreringen av lånene skulle bestemmes av den britiske «Kongen i Statsråd».⁶⁸ På St. Thomas ble handelen pålagt å foregå under de samme lovene som styrte de britiske vestindiske øyer. For St. Croix fikk amerikanske skip de samme rettighetene som de hadde i andre britiske kolonihavner. Borgere på St. Croix som avla lojalitetseden, fikk de samme privilegiene som borgere i britiske kolonier i forbindelse med handel. Offentlige dokumenter, bøker og arkiver fikk bli værende i sine respektive kontorer, men først etter at de hadde gjennomgått en undersøkelse fra den britiske myndigheten på øyene.⁶⁹

Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1801 varte fra 28. mars med kapitulasjonen av St. Thomas og 31. mars med kapitulasjonen av St. Croix, og frem til 16. februar 1802, hvor det dansk-norske flagget på nytt ble heist på øyene. Kapitulasjonsartiklene for St. Thomas og St. Croix hadde omtrent det samme innholdet. Det dansk-norske embetssystemet på øyene fikk fortsette som vanlig under okkupasjonen, bare under en britisk guvernør og kommandant. Borgernes sikkerhet var garantert gjennom avleggelse av lojalitetseden til den britiske kongen. Militæret, som kunne ha vært en trussel mot det britiske styret, var tatt som krigsfanger og sendt til Europa. I etterkant av okkupasjonen i 1801 foregikk det en undersøkelse for å se hva som førte til kapitulasjonen og okkupasjonen. Konklusjonen endte med at alt ansvar lå i København. Likevel skulle kommandant von Scholten ha bedt om utsettelse på kapitulasjonen for St. Thomas, slik at han kunne «indhente generalguvernørens ratifikasjon»⁷⁰ i forkant av signering.⁷¹ I Storbritannia var annen kunnskap hentet på bakgrunn

---

⁶⁷ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 774-775, Articles of Capitulation for St. Croix, Articles 4, 6, 7, 8 & 9, 31.3.1801;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 758-761, Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 3, 10, 13 & 15, 28.3.1801;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 762-763, British Answer to Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 3, 10, 13 & 15, 28.3.1801.

⁶⁸ I kapitulasjonssvaret til artikkel 9 for St. Thomas brukes «The King of Great Britain and Ireland in Council».

⁶⁹ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 775, Articles of Capitulation for St. Croix, Articles 11, 12 & 13, 31.3.1801;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 758-760, Articles Capitulation for St. Thomas, Articles 8, 9 & 11, 28.3.1801;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 763, British Answer to Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 8, 9 & 11, 28.3.1801.

⁷⁰ Vibæk 1966: 226.

⁷¹ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 773-776, Articles of Capitulation for St. Croix 31.3.1801;

av kapitulasjonen og okkupasjonen av de dansk-norske vestindiske øyer i 1801. Øyene var lette å innta og okkupere, og de lot seg ikke «forsvare mod den engelske flådemagt».⁷² Denne kunnskapen viste seg å komme til nytte da britene valgte å invadere og okkupere St. Thomas og St. Croix nok en gang i 1807.⁷³

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 758-761, Articles of Capitulation for St. Thomas 28.3.1801;
DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 762-764, British Answer to Articles of Capitulation for St. Thomas
28.3.1801;

Vibæk 1966: 224, 226.

⁷² Hornby 1980: 208.

⁷³ Hornby 1980: 207-208.

Kapittel 3 – Brevet som inviterte til okkupasjonen av St. Thomas

Etter å ha avslått en allianse med Storbritannia, ble København beleiret av britene og til slutt bombardert den 2. september 1807. Etter tre netter med bombardering var byen villig til å overgi seg til de britiske styrkene, og utlevere den dansk-norske flåten. Danmark-Norge var i krig med Storbritannia, og hadde havnet på fransk side under Napoleonskrigene.⁷⁴ Krigene og maktspillet i Europa spilte over til den karibiske arena, hvor frykt for tap av kolonier, økonomi og dominans spredde seg blant de europeiske landene. Britiske kjøpmenn med handelsinteresser tilknyttet St. Thomas, fryktet hvilke økonomiske konsekvenser som kunne forekomme ved en fransk overtagelse av de dansk-norske vestindiske øyer. Et brev som uttrykte kjøpmennenes frykt, ble sendt til de britiske myndigheter. Brevet argumenterte for beskyttelse av britiske økonomiske interesser for å unngå at de ble overtatt av Frankrike. Kapittelet tar utgangspunkt i brevet for å forklare hvorfor Storbritannia valgte å okkupere St. Thomas og St. Croix i 1807.

Brevet til Styret for handel

Brevet fra de britiske kjøpmennene ble sendt til det britiske «The Board of Trade»⁷⁵ i London den 31. august 1807, to dager før bombarderingen av København. Brevet inneholdt bekymringer angående skjebnen til britiske områder, eiendommer og økonomiske interesser på St. Thomas dersom det skulle bryte ut krig mellom Storbritannia og Danmark-Norge. Det er sitert i sin helhet for å gi et tydelig bilde av hvilke konsekvenser de britiske kjøpmennene så for seg at krigen kunne få i Vestindia.⁷⁶

In the present critical time when there is every appearance of a Rupture between this country and Denmark, We the undersigned, trading to the Danish Island of St. Thomas in the West Indies feel considerable alarm and anxiety for our property in that Colony; and as it must be a matter of Notoriety to your Honourable Board, that the British Capital constantly employed in the said Island is to a very great amount indeed, we beg leave to submit for Your Consideration whether it would not be proper that a Representation on the subject be immediately made to His Majesty's Ministers to induce them to take prompt Measures for the Protection and Security of the British Interest there.

Should War take place between Britain and Denmark, independent of the fear We entertain that the Danish Government may cause a confiscation of all British Property there, We

---

⁷⁴ Glenthøj & Ottosen 2014: 42-44.

⁷⁵ NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

The Board of Trade er heretter omtalt som Styret for handel.

⁷⁶ NA, WO 1/121: 169. Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

further dread that as the Island is capable of little or no defence the French at Martinique and Guadaloupe will avail themselves of the opportunity to send an Expedition for the purpose of plundering the English. We therefore most respectfully entreat your Honourable Board to take such steps as may appear to you the best calculated to avert the Evils which threaten.⁷⁷

Brevet ble sendt på et kritisk tidspunkt hvor Storbritannia og Danmark nærmet seg krig med hverandre, ettersom beslutningen om å bombardere København allerede må ha vært tatt på dette tidspunkt. Hvor enige avsenderne var om det som står skrevet, kan diskuteres ettersom to av signaturene var markert med V.C.⁷⁸

Allerede neste dag ble brevet sendt videre for å bli diskutert i den britiske regjeringen. Brevet som fulgte med videresendingen, la vekt på at dersom det skulle bryte ut krig mellom Danmark-Norge og Storbritannia, kunne «British property at St. Thomas's, which is to a very great amount may be confiscated by the Danish Government, or become liable to be plundered by the French from Martinique or Guadaloupe».⁷⁹ Både avsenderen av videresendelsen av brevet og kjøpmennene bak det første brevet, var tydelige på at de ønsket at handlinger skulle bli utført for å «avert the Evils which threaten»⁸⁰ de britiske interessene på St. Thomas.

Brevet må ha blitt ansett som av betydning, ettersom det ble videresendt med et ønske om at det skulle bli lagt frem «before Lord Castlereagh for His Lordships Information».⁸¹ Lord Castlereagh var tittelen til Robert Stewart, den britiske krigs- og koloniministeren i 1807. I 1801 hadde stillingen krigsminister blitt slått sammen med koloniminister, som førte til at alt som hadde med krig og britiske kolonier var underlagt en og samme person. Ministeren håndterte militæroperasjoner, samt hadde ansvaret for regjeringens kolonieieendeler.⁸² Et brev som tok for seg frykt for krig og som omhandlet kolonieieendeler, om ikke i en britisk koloni, ville være av interesse for den britiske krigs- og koloniministeren.

Et av grunnlagene for den britiske okkupasjonen av St. Thomas, var at britene hadde økonomiske interesser knyttet til øya som de ønsket å bevare. Atlanterhavet og de vestindiske øyer var det økonomiske senteret til Storbritannia, hvor tilgangen til markeder for britiske

---

⁷⁷ NA, WO 1-121: 169. British Traders (Et. M. Lindo, Wm. VR. Bornodaile, D. A. Lindo, Munt V Adams, James Hunter and co, Kirk, Thornton, Keats V. Hofman, John William Boyes, Am Cuvelje, L. B. Cowan), to the "Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁷⁸ V.C. står for Vi Coactus når det er ført opp etter navn på signaturer, og betyr at det er signert mot sin vilje.

⁷⁹ NA, WO 1-121: 167. John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807.

⁸⁰ NA, WO 1-121: 167. John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807.

⁸¹ NA, WO 1-121: 167. John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807.

⁸² National Archives UK, Senior Cabinet Posts, <http://www.nationalarchives.gov.uk/cabinetpapers/cabinet-gov/senior-cabinet-posts.htm> [Lest/sitert 14.5.2018]

produkter og naturressurser for produksjon var viktig for å holde den britiske økonomien i gang.⁸³ St. Thomas og frihavnen Charlotte Amalie var viktig for britisk handel i Vestindia, og det befant seg betydelige mengder med verdier og eiendommer i form av handelsvarer og -virksomhet på øya. Det var ikke ønsket at dette skulle falle i fiendenes hender, men heller forbli under britisk kontroll.⁸⁴ Ved den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1801, hadde de dansk-norske styringsmaktene på øyene vært usikre på lojaliteten til britiske plantasjeeiere, borgere og soldater. Dette hadde redusert styrken med menn de kunne ha forsvart øyene med, en styrke som allerede var langt underlegen den britiske.⁸⁵ Britiske borgere, eiendommer og økonomiske interesser som befant seg på øya St. Thomas, var tilsynelatende av en slik mengde at det var av betydning å bevare ifølge brevene.

Brevet spurte om ministerne kunne «take prompt Measures for the Protection and Security of the British Interest»⁸⁶ i forbindelse med St. Thomas. Dette fordi kjøpmennene følte «alarm and anxiety for our property in that Colony»,⁸⁷ og fordi «the British Capital constantly employed in the said Island is to a very great amount».⁸⁸ Tiltak for beskyttelse og sikring av britiske interesser på øya, skulle ikke bare gjelde for kjøpmennenes egne økonomiske interesser og eiendommer, men og den britiske kapitalen som til enhver tid befant seg på øya. For den britiske økonomien var Vestindia viktig, og St. Thomas var en del av det britiske handelsnett. Både private og offentlige aktører ville tjene på tiltak utført for å sikre og beskytte britiske interesser på St. Thomas.

Frykten som det måtte innføres tiltak for å motarbeide, var at «the Danish Government may cause a confiscation of all British Property».⁸⁹ Dette ville ha medført et tap av inntekter og interesseområder for den britiske handelen, som tilsynelatende var av en «great amount»⁹⁰ ifølge både det første og det andre brevet. Videre lå de dansk-norske vestindiske øyer like ved

---

⁸³ Ronald Hyam, *Britain's Imperial Century, 1815-1914 – A study of Empire and Expansion*, New York 2002: 1, 86.

⁸⁴ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁸⁵ Vibæk 1966: 222.

⁸⁶ NA, WO 1/121: 169. Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁸⁷ NA, WO 1/121: 169. Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁸⁸ NA, WO 1/121: 169. Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁸⁹ NA, WO 1/121: 169. Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁹⁰ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

de britiske vestindiske øyer. En endring i handelen fra St. Thomas kunne ha påvirket handelsmulighetene til de britiske koloniene, og var en av «the Evils»⁹¹ nevnt i begge brevene.⁹²

Det var ikke bare en dansk-norsk konfiskering av britiske eiendommer kjøpmennene fryktet da de sendte brevet sitt til Styret for handel i London. I bakgrunnen lå frykten for et fransk angrep mot britiske eiendommer på St. Thomas dersom Danmark-Norge og Storbritannia skulle erklære krig mot hverandre. De franske koloniøyene Martinique og Guadeloupe lå ikke langt unna i det karibiske hav, og muligheten for et angrep ble kommentert i brevet ved «the French at Martinique and Guadeloupe will avail themselves of the opportunity to send an Expedition for the purpose of plundering the English».⁹³ Frykten for at dette skulle skje, ble kommentert i videresendingen av kjøpmennenes brev til Whitehall.⁹⁴

Måten muligheten for dansk-norsk konfiskering eller et fransk angrep ble presentert på i brevet fra kjøpmennene og fra Styret, tyder på at dette var noe britene anså som en trussel og var noe de ville unngå. Ønsket ble å finne en løsning for å «avert the Evils which threaten»⁹⁵ de britiske interessene og eiendommene på øya. Med lærdom fra 1801 og okkupasjonen britene gjennomførte da, var britene klare over hvor lett det ville være å innta og okkupere øya, og at den ikke kunne stå imot den britiske flåten.⁹⁶ Dette var noe de britiske kjøpmennene tilknyttet St. Thomas, hadde bemerket seg, ettersom det ble tatt opp i brevet gjennom «the Island is capable of little or no defence».⁹⁷ Av den grunn kunne franskmennene ta seg friheten til å plyndre øya slik britene fryktet. Det dårlige forsvaret presenterte det en åpning og mulighet for britene til å tilegne seg kontroll, og gjennom det sikre og beskytte egne eiendommer mot Danmark-Norge og Frankrike.

Hvorfor valgte Storbritannia å okkupere St. Thomas?

Den første setningen i brevet fra kjøpmennene er «In the present critical time when there is every appearance of a Rupture between this country and Denmark».⁹⁸ Det gir et inntrykk av at kjøpmennene var klar over at situasjonen mellom Danmark-Norge og Storbritannia var kritisk.

---

⁹¹ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807;

NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁹² NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807;

NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁹³ NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁹⁴ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807.

Whitehall er en betegnelse brukt om den britiske regjeringen. Stammer fra navnet på gaten hvor flere av departementene har sine hovedkvarter.

⁹⁵ NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁹⁶ Hornby 1980: 207-208.

⁹⁷ NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

⁹⁸ NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

Ettersom brevet var sendt av kjøpmenn med personlige interesser og investeringer på St. Thomas, var bakgrunnen for brevet muligens å søke beskyttelse for personlig gevinst. Argumentasjonen brukt i brevet fremhevet viktigheten av å bevare og beskytte britiske interesser for Storbritannias egen del. Storbritannia ville tjene på å forhindre at britiske økonomiske interesser på St. Thomas ble overtatt av Danmark-Norge eller Frankrike.⁹⁹

Både kjøpmennene og videresendelsen av brevet tok opp at Storbritannia hadde en «Great amount»¹⁰⁰ av eiendommer, eiendeler, økonomiske interesser og investeringer på St. Thomas. Dette måtte bli beskyttet og sikret slik at den ikke gikk tapt. Det ble spurt om styret og ministerne i Whitehall kunne fremme tiltak som medførte den sikkerheten og beskyttelsen som var nødvendig. Det britiske Styret for handel var tilsynelatende klar over at St. Thomas var viktig for dem, spesielt med tanke på at de videresendte brevet til regjeringen, og ministeren for krig og kolonier, like etter at de selv hadde mottatt brevet.¹⁰¹

Dersom interessene, investeringene, eiendommene og eiendelene Storbritannia hadde på St. Thomas skulle gå tapt, var det en frykt for at det skulle bli plyndret av Frankrike.¹⁰² Det tyder på at de britiske kjøpmennene enten fryktet at Frankrike hadde egne interesser i å kontrollere St. Thomas, eller at de valgte å bruke Storbritannias rival som et argument for å skape interesse for bevaring av britiske interesser på øya. Det var allerede krig mellom Storbritannia og Frankrike, og en krigserklæring mot Danmark-Norge ville medføre at de dansk-norske vestindiske øyer havnet på fransk side i krigene. Muligheten for at Frankrike i så fall benyttet seg av alliansen med Danmark-Norge til å plyndre britiske besetninger på St. Thomas, var en realitet det var viktig å anerkjenne. Fransk kontroll over St. Thomas ville være en trussel mot de britiske vestindiske øyer, som lå like ved den dansk-norske koloniøya. Dersom franske militærstyrker fikk tilgang til St. Thomas, kunne britene risikere et større angrep mot egne vestindiske kolonier. Dette måtte unngås for enhver pris, og tiltak for å sikre britiske interesser på St. Thomas var derfor av betydning.¹⁰³

For å forhindre at Frankrike ble en trussel i det karibiske hav, og for å bevare britiske økonomiske interesser på St. Thomas, var en okkupasjon av dansk-norsk Vestindia et mulig

---

⁹⁹ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

¹⁰⁰ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

¹⁰¹ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

¹⁰² NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

¹⁰³ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

tiltak. Tilbake i 1801 hadde Storbritannia okkupert øya i omtrent et år, og hadde erfaring fra den gang om at øya var dårlig forsvart og ikke kunne holde tilbake et angrep fra den britiske flåten.¹⁰⁴ Det dårlige forsvaret av øya var påpekt i brevet fra kjøpmennene, hvor det ble lagt vekt på at franskmennene kunne utnytte det til sin egen fordel.¹⁰⁵ For å unngå at øya falt i franske hender, for å «avert the Evils which threaten»,¹⁰⁶ og for å beskytte britiske økonomiske interesser på øya, var okkupasjon et tiltak for økt britisk sikkerhet i Vestindia. Av den grunn har okkupasjonen av St. Thomas bakgrunn i ønsket om å bevare britiske interesser og forsvare dem fra å falle i hendene på fiender, deriblant Danmark-Norge og Frankrike.

Når det kommer til St. Croix, var det hovedøya i det dansk-norske Vestindia. Det var der generalguvernøren holdt til og styrte øyene fra. Øya hadde tidligere vært både en del av det britiske og det franske koloninettverket i Vestindia, og det befant seg britiske borgere på øya.¹⁰⁷ For å få fullstendig kontroll over St. Thomas, var det et behov for å ha kontroll over St. Croix. Sammen med ønsket om å bevare britiske interesser og holde Frankrike unna dette, kan det ha vært bakgrunnen for at St. Croix ble okkupert i 1807 sammen med St. Thomas.

---

¹⁰⁴ Hornby 1980: 207-208.

¹⁰⁵ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

¹⁰⁶ NA, WO 1/121: 167, John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807; NA, WO 1/121: 169, Letter, British Traders to "The Honorable Board of Trade", 31.8.1807.

¹⁰⁷ Williams 1971: 81.

Kapittel 4 – St. Thomas og St. Croix's kapitulasjon til britiske styrker

Et mulig tiltak for å sikre de britiske interessene og eiendommene på St. Thomas, og forhindre en fransk overtagelse av øya, var å okkupere den og St. Croix i etterkant av krigsutbruddet med Danmark-Norge i 1807. Storbritannia hadde utført en okkupasjon av St. Thomas og St. Croix i 1801, og var bevisst på at de dansk-norske vestindiske øyer ikke var godt forsvart og ikke kunne stå imot den britiske krigsflåten.¹⁰⁸ Det skulle gå fra 1. september 1807 til 20. desember samme år før det ble satt i gang tiltak for å sikre britiske økonomiske interesser på St. Thomas, samt forhindre en mulig fransk okkupasjon av øya. Britiske kaprere hadde befunnet seg i havområdet utenfor St. Croix siden 22. eller 23. oktober, og blokkert øya, men ingen andre handlinger ble utført før den 20. desember 1807.¹⁰⁹ Et brev med en befaling om å overgi St. Thomas og St. Croix til den britiske flåten, ble sendt fra den britiske generalen Henry Bowyer til den dansk-norske kommandanten Casimir Wilhelm von Scholten og den dansk-norske generalguvernøren Hans Christopher Lillianschiold.¹¹⁰ Blokaden og befalingene i brevene endte med at St. Thomas kapitulerte den 21. desember 1807, etterfulgt av St. Croix den 25. desember 1807.¹¹¹

Hvilke politiske interesser lå bak betingelsene og vilkårene for kapitulasjonen av øyene? Britene hadde økonomiske interesser på øyene, spesielt på St. Thomas, som de ønsket å bevare og beskytte. I tillegg ville britene forhindre at fiender av Storbritannia og Irland benyttet seg av øyenes handelsmuligheter og geografiske plassering. St. Thomas og St. Croix lå i nærheten av de britiske vestindiske øyer og Porto Rico, noe som gjorde dem til et strategisk holdepunkt for krigføring mot Storbritannia i det karibiske hav. Kapitulasjonsartiklene for St. Thomas og St. Croix var veldig like med små forskjeller, og var ikke stort endret fra artiklene for kapitulasjonen i 1801.

---

¹⁰⁸ Hornby 1980: 207, 208.

¹⁰⁹ Vibæk 1966: 230.

¹¹⁰ The London Gazette, nr. 16116, 9.2.1808 [heretter: The London Gazette 9.2.1808]: 194, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to Commandant von Scholten, 20.12.1807.

<https://www.thegazette.co.uk/London/issue/16116/page/194>;

The London Gazette 9.2.1808: 195, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to General-governor Lillianschiold, 22.12.1807.

¹¹¹ The London Gazette 9.2.1808: 194-195, the Articles of Capitulations for St. Thomas, 21.12.1807;

The London Gazette 9.2.1808: 195-197, the Articles of Capitulations for St. Croix, 25.12.1807.

Korrespondanse og kapitulasjon

Den 20. desember 1807 sendte den britiske generalen Henry Bowyer og kontreadmiral¹¹² Alex Cochrane et brev til oberst von Scholten, den dansk-norske kommandanten på St. Thomas, som oppfordret han til å overgi øya og alle dens avhengige områder. Det ble informert om at britene var klare over at «your Bravery and Loyalty to your Sovereign may induce you to make Resistance».¹¹³ Motstand var nytteløst mot den britiske flåten som oppholdt seg på havet utenfor øya, og for å unngå blodspill, oppfordret general Bowyer og kontreadmiral Cochrane kommandant von Scholten til å akseptere kapitulasjonsartikler som var innenfor det britene kunne oppfylle, og samtidig var «honourable for you to receive».¹¹⁴ Et tilsvarende brev ble sendt til generalguvernør Lillienschiold på St. Croix den 22. desember 1807, dagen etter at St. Thomas valgte å signere kapitulasjonen. I begge brevene ble det gjort klart at det ikke ville bli tatt vel imot av britene dersom britiske innbyggere på St. Thomas eller St. Croix ble behandlet dårlig, tvunget til å ta til våpen mot deres rettmessige monark, den britiske kongen, eller fikk eiendommene sine konfiskert.¹¹⁵

Hverken kommandant von Scholten eller generalguvernør Lillienschiold var villig til å kapitulere, med mindre de var helt sikre på at de ikke hadde mulighet til å slå tilbake et britisk angrep. I svaret kommandant von Scholten sendte tilbake til general Bowyer og kontreadmiral Cochrane, skrev han at «It cannot be presumed under any Circumstances, that I can think of capitulating, until I am vanquished; or at least until I know the Strength of the Sea and Land Forces, by which I am menaced to be attacked».¹¹⁶ Videre fulgte han opp med en beskjed om at han hadde sendt «Three Officers in order to obtain this information, and Your Excellencies' permission to count the Troops».¹¹⁷ Generalguvernør Lillienschiold var mer ordknapp i sitt svar til den britiske flåten, og sa at før han kunne inngå en kapitulasjon eller diskutere temaet, måtte han «demand Permission to send on board of His Britannic Majesty's Ships, Three of my Officers [...] in order to ascertain the Extent of the Force employed against the Island under my

---

¹¹² Britisk rear-admiral tilsvarer kontreadmiral på norsk. Rear-admiral var tittelen Cochrane bar innenfor den britiske flåten.

¹¹³ The London Gazette, 9.2.1808: 194, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to Commandant von Scholten, 20.12.1807.

¹¹⁴ The London Gazette 9.2.1808: 194, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to Commandant von Scholten, 20.12.1807.

¹¹⁵ The London Gazette 9.2.1808: 194, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to Commandant von Scholten, 20.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 195, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to General-governor Lillienschiold, 22.12.1807.

¹¹⁶ The London Gazette 9.2.1808: 194, Letter, Commandant von Scholten to General Bowyer & Rear-admiral Cochrane, 21.12.1807.

¹¹⁷ The London Gazette 9.2.1808: 194, Letter, Commandant von Scholten to General Bowyer & Rear-admiral Cochrane, 21.12.1807.

Government». ¹¹⁸ Offiserene fikk lov til å komme om bord i de britiske skipene, og kunne rapportere tilbake til sine ledere om antallet soldater britene hadde til disposisjon. Rapporten som ble gitt til generalguvernør Lillianschiold fra hans tre offiserer den 24. desember 1807, fortalte at britene var «paa det nærmeste 2500 mand regulaire Tropper», ¹¹⁹ samt nærmere 500 menn fra sjøforsvaret. ¹²⁰ Resultatet ble at kommandant von Scholten på St. Thomas underskrev kapitulasjonen den 21. desember 1807, mens generalguvernør Lillianschiold på St. Croix underskrev den 25. desember. Etersom kapitulasjonene ble inngått og underskrevet, overgikk de britiske militærstyrkene det St. Thomas og St. Croix kunne stille opp med. ¹²¹

Kapitulasjonene var begge underskrevet av generalmajor Fred Maitland, kaptein Francis Pickmore, general Bowyer og kontreadmiral Cochrane. Kommandant von Scholten var den øverste dansk-norske myndighet på St. Thomas og sto for underskrivelsen der, mens generalguvernør Lillianschiold hadde samme posisjon ved St. Croix og underskrev kapitulasjonen der. Selv om Lillianschiold sto over von Scholten når det gjaldt myndighet på de dansk-norske vestindiske øyer, var kapitulasjonen ved St. Thomas underskrevet uten han. ¹²²

Begge kapitulasjonene inneholdt seksten punkter og gjaldt for St. Thomas, St. Croix og deres avhengige områder. Punktene ble foreslått av de dansk-norske myndighetene, og levert tilbake med kommentarer fra britene om hvorvidt de fikk stå som de var foreslått eller om britene endret på dem. Ikke alle punktene var de samme på begge øyene, og fokuserte på det som var relevant for den aktuelle øya, i stedet for dansk-norsk Vestindia som en helhet. Likevel var det mye likt, og deler av punktene støttet opp under den britiske regjeringens politiske mål om å underlegge øyene Storbritannias kontroll, samt holde enhver fiende utenfor St. Thomas og St. Croix. ¹²³

---

¹¹⁸ The London Gazette 9.2.1808: 196, Letter, General-governor Lillianschiold to General Bowyer & Rear-admiral Cochrane, 22.12.1807.

¹¹⁹ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 334, Rapport om britiske styrker, Krause, Holm og Lohse til Lillianschiold, 24.12.1807. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20201960#292305,58818770>

¹²⁰ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 334, Rapport om britiske styrker, Krause, Holm og Lohse til Lillianschiold, 24.12.1807.

¹²¹ The London Gazette 9.2.1808: 194-195, the Articles of Capitulations for St. Thomas, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 195-197, the Articles of Capitulations for St. Croix, 25.12.1807.

¹²² The London Gazette 9.2.1808: 195, the Articles of Capitulations for St. Thomas, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 197, the Articles of Capitulations for St. Croix, 25.12.1807.

¹²³ The London Gazette 9.2.1808: 194-195, the Articles of Capitulations for St. Thomas, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 195-197, the Articles of Capitulations for St. Croix, 25.12.1807.

Øyene skulle plasseres under britisk kontroll

Et av målene britene hadde med okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix, var at øyene skulle plasseres under britisk kontroll. Dette kommer frem i brevene som ble sendt mellom general Bowyer, kontreadmiral Cochrane, kommandant von Scholten og generalguvernør Lillianschiold før kapitulasjonen, samt blant vilkårene for kapitulasjon. Målet om britisk kontroll over St. Thomas og St. Croix hadde vært tilstede ved okkupasjonen i 1801, og var fremdeles viktig ved okkupasjonen i 1807.

Britisk militærkontroll over øyene

Den britiske militærmakten St. Thomas og St. Croix sto overfor i 1807, var langt sterkere enn noen av øyene kunne forsvare seg mot. I brevene sendt til kommandant von Scholten og generalguvernør Lillianschiold, fikk begge beskjed om at britene «*summon you to surrender*»¹²⁴ øyene de hadde myndighet over og deres avhengige områder. Dette var en ordre om å overgi seg, med en oppfølgingsbeskjed om at motstand mot den britiske flåten «*can avail but little against the Forces now opposed to you*»¹²⁵ og «*any Resistance on your Part to the Forces at present under our Command could not be effectual*».¹²⁶ Storbritannia stilte med en styrke de var klar over at St. Thomas og St. Croix ikke kunne konkurrere mot, og brukte på den måten maktpolitikk for å få gjennomslag for sin befaling om overgivelse av øyene.

De dansk-norske myndighetene på St. Thomas og St. Croix hadde en betingelse for å overgi seg uten motstand. Betingelsen var at de fikk sende tre offiserer hver om bord for å få en oversikt over hvor mange britiske soldater som befant seg på flåten. Dersom de dansk-norske myndighetene ikke så noen mulighet for å slå britene tilbake, var de villige til å overgi seg. Betingelsen ble godkjent av Storbritannias representanter, som lot tre offiserer fra St. Thomas og tre fra St. Croix komme om bord for å undersøke styrkeforholdet.¹²⁷ Det faktum at både von Scholten og Lillianschiold fikk tillatelse til å sende offiserer om bord de britiske skipene for å

---

¹²⁴ The London Gazette 9.2.1808: 194, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to Commandant von Scholten, 20.12.1807;

The London Gazette 9.2.1808: 195, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to General-governor Lillianschiold, 22.12.1807.

¹²⁵ The London Gazette 9.2.1808: 194, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to Commandant von Scholten, 20.12.1807.

¹²⁶ The London Gazette 9.2.1808: 195, Letter, General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to General-governor Lillianschiold, 22.12.1807.

¹²⁷ The London Gazette 9.2.1808: 194, Letter, Commandant von Scholten to General Bowyer & Rear-admiral Cochrane, 21.12.1807;

The London Gazette 9.2.1808: 196, Letter, General-governor Lillianschiold to General Bowyer & Rear-admiral Cochrane, 22.12.1807;

DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 334, Rapport om britiske styrker, Krause, Holm og Lohse til Lillianschiold, 24.12.1807.

sikre seg en oversikt over militærstyrken de sto overfor, tyder på at britene var sikre på at øyene ikke kunne gjøre motstand, og at styrken de sto med langt overgikk den St. Thomas og St. Croix kunne stille opp med.

Det britiske ønsket om kontroll over de dansk-norske vestindiske øyer, kom frem i den første artikkelen blant kapitulasjonsartiklene for St. Thomas og svaret som ble gitt til den. Kommandant von Scholten skrev at «The Islands of St. Thomas and St. John's, and their Dependencies, are hereby placed under the Protection of His Britannic Majesty».¹²⁸ General Bowyer og kontreadmiral Cochrane svarte med at siden det var erklært krig mellom landene deres, måtte øyene «be surrendered to the Forces of His Britannic Majesty».¹²⁹ Hadde von Scholten fått gjennomslag for sitt forslag, ville St. Thomas ha stått under beskyttelse av den britiske monarken i kraft av å være overhodet for et kongerike. Den britiske flåten ville vært forpliktet til å beskytte øya og dens avhengige områder. Med en overgivelse av øya til den britiske monarkens styrker, var det ikke overgivelse til den britiske kongen som overhodet av et kongerike, men som general og leder for de britiske styrker. St. Thomas ble underlagt kontroll av det britiske militæret, og var å anse som et krigsbytte og et okkupert område.

St. Croix nevnte ikke i sine kapitulasjonsartikler om de skulle plasseres under beskyttelse eller ikke, hverken i 1801 eller 1807.¹³⁰ Derimot var det med i St. Thomas' kapitulasjonsartikler fra 1801.¹³¹ Dette kan ha sammenheng med at St. Thomas kapitulerte først i begge tilfellene, og at St. Croix fikk med seg at det var noe de ikke fikk gjennomslag for i sin kapitulasjon. Ved 1807 var det tross alt bare Lillieschiold som ikke var med på underskrivelsen av kapitulasjonen for St. Thomas, og von Scholten som manglet ved underskrivelsen av St. Croix's. I tillegg hadde britene større geografisk interesse av å kontrollere St. Thomas enn St. Croix. St. Thomas lå like ved de britiske vestindiske øyer, og kunne utgjøre en sikkerhetstrussel dersom den falt i hendene på Frankrike. St. Croix lå lenger unna, og hadde ikke nødvendigvis den samme posisjonen fra et geostrategisk perspektiv som St. Thomas.

---

¹²⁸ The London Gazette 9.2.1808: 194, Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 1, 21.12.1807.

¹²⁹ The London Gazette 9.2.1808: 194, Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 1, 21.12.1807.

¹³⁰ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 773-776, Articles of Capitulation for St. Croix, 31.3.1801; The London Gazette 9.2.1808: 196-197, Articles of Capitulation for St. Croix, 25.12.1807.

¹³¹ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 758-761, Articles of Capitulation for St. Thomas, 28.3.1801; DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 762-764, British Answer to Articles of Capitulation for St. Thomas, 28.3.1801.

Britisk kontroll over det dansk-norske militæret på St. Thomas og St. Croix

For å få St. Thomas og St. Croix under britisk kontroll, holdt det ikke å underlegge seg øyene. Militæret måtte under britisk kontroll. Hvordan dette skulle gjøres, kom frem i kapitulasjonsartiklene fra begge de dansk-norske koloniøyene. Der ble det bestemt hva som skulle gjøres med garnisonen og offiserene, med våpnene og ammunisjonen, samt fortene, de militære havnene og skipene. Bestemmelsene var tatt ut fra britiske interesser, det internasjonale maktpolitiske spillet, og krigsære og -normer.¹³²

I etterkant av overgivelsen, skulle det dansk-norske militæret bli vist all militær ære. Offiserene fikk beholde sverdene sine, og garnisonen skulle forlate fortene med all krigsære i form av «Drums beating, and flying Banners».¹³³ Det var en krigssituasjon, og det skulle vises ære når den ene siden overga seg. Dessuten hadde britene antageligvis liten interesse av å behandle fienden dårlig, ettersom det samme ville blitt gjort mot dem om motsatt situasjon hadde vært tilfellet. De dansk-norske soldatene skulle bli behandlet etter en gitt standard. De var «Prisoners of War»¹³⁴ og måtte bli brakt til Europa så fort det lot seg gjøre. Unntaket var offiserer som ønsket å forbli på øyene eller reise til Europa via Amerika. Disse skulle få tillatelse og pass som ga tilgang til innreise i Amerika eller andre nøytrale land. Frem til soldatene kunne fraktes til Europa, da i hovedsak Storbritannia, skulle de innlosjeres på øyene og «receive the usual Rations and Allowance issued to Prisoners of War».¹³⁵ Offiserer fikk beholde sine private eiendommer, og skulle bli vist all respekt og høflighet.¹³⁶ Innlosjeringen av det britiske og det dansk-norske militæret skulle ikke gå ut over innbyggerne på øyene. Bygningene de britiske soldatene ble huset i måtte godkjennes av The Quarter Master General¹³⁷ før de kunne bli tatt i bruk.¹³⁸

Hvordan det dansk-norske militæret skulle bli behandlet etter overgivelsen, var St. Thomas og St. Croix i stor grad samstemte om. For dem var det viktig at militær ære ble vist, noe britene var villig til å godta. Ettersom de dansk-norske myndighetene på St. Thomas og St. Croix hadde inngått kapitulasjonen og overgivelsen uten motstand, ønsket de ikke at soldatene

---

¹³² The London Gazette 9.2.1808: 194-195, the Articles of Capitulations for St. Thomas, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 195-197, the Articles of Capitulations for St. Croix, 25.12.1807.

¹³³ The London Gazette 9.2.1808: 196, Articles of Capitulation for St. Croix, Article 1, 25.12.1807.

¹³⁴ The London Gazette 9.2.1808: 194, Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 5, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196, Articles of Capitulation for St. Croix, Article 1, 25.12.1807.

¹³⁵ The London Gazette 9.2.1808: 196, Articles of Capitulation for St. Croix, Article 2, 25.12.1807.

¹³⁶ The London Gazette 9.2.1808: 194, Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 5, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196, Articles of Capitulation for St. Croix, Articles 1 & 2, 25.12.1807.

¹³⁷ Den ansvarlige for husing og innlosjering av britiske soldater.

¹³⁸ The London Gazette 9.2.1808: 194-195, Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 6, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 197, Articles of Capitulation for St. Croix, Article 10, 25.12.1807.

deres skulle bli betraktet som krigsfanger.¹³⁹ Det ble ikke godtatt av Storbritannia ettersom landene var i krig. Selv om Danmark-Norge hadde overgitt seg, var de fortsatt fiender og militæret kunne utgjøre en trussel som en maktposisjon ved en senere anledning. Av den grunn skulle de fraktes til Storbritannia for å unngå at de kunne melde seg inn igjen i den dansk-norske hæren i Europa, til tross for løfter og eder om at dette ikke kom til å skje. Britene kunne ikke risikere at en overgitt fiende fra en front ble en motstander ved en annen. Dessuten ville det dansk-norske militæret belaste Storbritannia mer i det lange løp om de forble på øyene, enn hvis de ble fraktet tilbake til Europa.

Når det gjaldt ammunisjon og våpen som befant seg på øyene, ble alt samlet inn. Innsamlerne var en kommisjon av offiserer fra begge kongeriker. De skulle gå gjennom fortene, magasinene, våpenforsyningene og de kongelige lagrene for å få en oversikt over hva som var der.¹⁴⁰ Ved å skaffe seg kontroll over hvor mye våpen og ammunisjon som var tilstede på øyene, i tillegg til det som ble samlet inn fra de dansk-norske troppene, fikk britene tilgang til kunnskap om hvor mye motstandskraft øyenes innbyggere kunne stille opp med dersom det oppsto et opprør. Med denne kontrollen, samt kunnskap om hvor våpenlagrene befant seg inne i fortene, kunne britene legge opp et forsvarsverk for å forhindre at våpnene falt i hendene på mulige fiender.

Videre ga det en oversikt over mengden våpen britene kunne benytte seg av dersom St. Thomas eller St. Croix ble angrepet av franske styrker. Dersom det var lite våpen og ammunisjon på de dansk-norske koloniøyene, var det behov for å hente inn mer fra britiske kolonier eller Storbritannia. Forslaget om å få en oversikt kom fra dansk-norsk side,¹⁴¹ mest sannsynlig for å vite hva som skulle bli gitt tilbake når okkupasjonen var over. Likevel var det i britenes egen favør å ha en oversikt, slik at de kunne bruke det til å få kontroll og militærmakt over øyene.

Gjennom kontroll over det dansk-norske militæret på St. Thomas og St. Croix, samt over våpnene og ammunisjonen som befant seg på øyene, kunne britene innta rollen som den øverste makt på de dansk-norske vestindiske øyer. Det var ingen som kunne utfordre britenes posisjon, spesielt ikke etter at det dansk-norske militæret ble sendt vekk fra øyene. Britiske økonomiske interesser på øyene var sikret, og ved å ha den øverste makten på øyene forhindret

---

¹³⁹ The London Gazette 9.2.1808: 194, Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 5, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196, Articles of Capitulation for St. Croix, Article 2, 25.12.1807.

¹⁴⁰ The London Gazette 9.2.1808: 194, Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 4, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196, Articles of Capitulation for St. Croix, Article 4, 25.12.1807.

¹⁴¹ The London Gazette 1808: 194, Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 4, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196, Articles of Capitulation for St. Croix, Article 4, 25.12.1807.

dem at Frankrike kunne bruke St. Thomas og St. Croix' strategiske plasseringer for å angripe de britiske koloniene i Vestindia.

Britisk kontroll over innbyggere og handel på St. Thomas og St. Croix

Det var risiko for opprør og motstand blant sivilbefolkningen på øyene, til tross for at myndighetene hadde overgitt seg uten kamp. Militærkontroll og våpenkontroll forhindret deler av mulighetene for opprør, men det stoppet ikke grunnlag for misnøye og motstand fra innbyggerne. Militærkontroll var ikke nok til å forsikre seg om at øyene ikke ble brukt av Frankrike og dens allierte med formål om å oppnå handelsgevinster eller -kontroll i Vestindia.

For å få kontroll over befolkningen på St. Thomas og St. Croix, var det i britenes interesse å la innbyggernes private eiendommer og rettigheter forbli uendret. Med eiendommer tilknyttet kapulasjonsartiklene, menes alle varer og goder på land, eiendeler, faktiske eiendommer og slaver. Eneste endringen angående privat eiendom var at skip og varer som ikke var på land, men befant seg på vannet i havnen, ikke var å anse som innbyggernes private eiendommer.¹⁴² Da de dansk-norske myndigheter fra St. Thomas ba om at eiendom skulle inkludere «Vessels and all Property afloat in the Harbours, or what might arrive during the Time the Danish Colonies may remain in the Possession of His Britannic Majesty»,¹⁴³ fikk de beskjed om at dette allerede var besvart med at privat eiendom gjaldt det som befant seg på land.¹⁴⁴ Fokuset på rettigheter til befolkningen var en del av tiden. Opplysningstidens idealer hadde begynt å spre seg fra Europa og utover resten av verden, og var blitt brakt med til de dansk-norske vestindiske øyer. I tillegg til rettigheter knyttet til privat eiendom, fikk innbyggerne beholde sin religionsfrihet, samt respekt og støtte til de ulike religiøse gruppene. Det skulle være lov å drive med religion, uavhengig av hvilken det var. Hvilke religiøse samfunn som eksisterte på øyene, ble ikke nevnt i kapulasjonsartiklene.

Både St. Thomas og St. Croix ba om å få beholde privat eiendom, rettigheter, og sikkerhet for opprettholdelsen av dette. Forskjellen var at St. Thomas spesifikt nevnte slaver, samt skip og varer som befant seg i havnene på øya.¹⁴⁵ Skip og varer som befant seg i havnen, var viktig for St. Thomas ettersom det var en øy med hovedfokus på handel. Av den grunn var

---

¹⁴² The London Gazette 9.2.1808: 194-195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 3, 13 & 14, 21.12.1807;

The London Gazette 9.2.1808: 196-197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Articles 5 & 7, 25.12.1807.

¹⁴³ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 13, 21.12.1807.

¹⁴⁴ The London Gazette 9.2.1808: 194-195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 3 & 13, 21.12.1807.

¹⁴⁵ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 13 & 14, 21.12.1807.

alt som befant seg i havnene av interesse å bevare fra dansk-norsk side. Dette var ikke like viktig på St. Croix, som fokuserte på produksjon av varer fremfor handel med varer.

For Storbritannia gjaldt sikkerheten rundt person og private eiendommer, for dansk-norske innbyggere. I kapitulasjonsartiklene for St. Thomas ble det referert til «All Bonâ fide Danish Inhabitants»,¹⁴⁶ mens St. Croix' svar la vekt på «All Danish Property».¹⁴⁷ Ved okkupasjonen i 1801 fikk alle innbyggere, med unntak av franske, spanske og nederlandske borgere som hadde flyttet til øyene etter fra og med 1. januar 1794, beholde sine eiendommer.¹⁴⁸ Dette var ikke tilfellet ved 1807. Innbyggere med en annen nasjonalitet, var ikke nødvendigvis sikret å få beholde sine eiendommer eller en sikkerhet for dem. I tillegg ble alle innbyggerne pålagt å gi en oversikt over eiendom tilhørende «Enemies of Great Britain»¹⁴⁹ enten i deres besittelse eller som de hadde kunnskap om. I etterkant av okkupasjonen i 1801 var det ikke nødvendigvis mange innbyggere av fransk avstamning, men britene tok ingen sjanser. Fiendens eiendommer skulle kontrolleres og underlegges britisk styre, selv om det var i besittelse av andre borgere. Det måtte ikke forbli i hendene på innbyggere som kunne bruke det mot det britiske styret. Danmark-Norge hadde overgitt seg når det gjaldt St. Thomas og St. Croix, men Frankrike og franske borgere hadde ikke nødvendigvis det. Av den grunn var det et behov for britene å sikre seg mot en mulig fransk trussel på dansk-norsk jord.

Som en del av befolkningen på St. Thomas og St. Croix, inngikk «det frifargede folket».¹⁵⁰ «Det frifargede folket» var tidligere «afrocaribiere»¹⁵¹ slaver som hadde kjøpt seg frie, blitt kjøpt frie av andre, eller som var født av en fri mor. De skulle få beholde sin frihet, sine eiendommer og sine rettigheter på lik linje med resten av befolkningen på St. Thomas og St. Croix.¹⁵² 1807 var året Storbritannia avskaffet slavehandel. Slaveri forekom fortsatt, men slavehandel var forbudt. Danmark-Norge hadde innført det samme reglementet i 1803.¹⁵³ Med det som utgangspunkt, var det en del av den britiske politikken å la frigitte slaver forbli fri med alle de rettigheter de var tildelt. I tillegg kunne en avskaffelse av systemet føre til et opprør

---

¹⁴⁶ The London Gazette 9.2.1808: 194. The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 3, 21.12.1807.

¹⁴⁷ The London Gazette 9.2.1808: 196, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 7, 25.12.1807.

¹⁴⁸ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 774, Articles of Capitulation for St. Croix, Articles 6 & 7, 31.3.1801.

¹⁴⁹ The London Gazette 9.2.1808: 194. The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 3, 21.12.1807;

The London Gazette 9.2.1808: 196, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 7, 25.12.1807.

¹⁵⁰ Omtalt i kildene som *The free coloured People* eller *The Free People of Colour*, fra artikkel 12 fra St. Thomas og artikkel 9 fra St. Croix.

¹⁵¹ Gunvor Simonsen & Poul Erik Olsen, Slavesamfundet konsolideres 1740-1802. i Niels Brimnes, Hans Christian Gulløv, Erik Gøbel, Per Oluf Hernæs, Poul Erik Olsen og Mikkel Venborg Pedersen (red.), Vestindien – St. Croix, St. Thomas og St. Jan, bind i Danmark og Kolonierne, Danmark 2017: 193.

¹⁵² The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 12, 21.12.1807;

The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 9, 25.12.1807.

¹⁵³ Williams 1971: 280.

britene ikke nødvendigvis kunne holde tilbake. For sin egen sikkerhet og kontroll over øyene, var det av interesse å la private eiendommer og rettigheter forbli hos de enkelte individene.

Danmark-Norge ønsket at ingen innbygger på øyene, hverken på St. Thomas eller St. Croix, skulle presses til å bære våpen eller delta i militærtjeneste, enten det var mot Danmark-Norge eller et annet land. Dette ble godkjent av Storbritannia mot at det ble avlagt en «Oath of Allegiance»,¹⁵⁴ en lojalitetsed. Med eden skulle befolkningen på de dansk-norske vestindiske øyer sverge å ikke gjøre noe fiendtlig mot den britiske regjeringen, enten åpent eller i hemmelighet.¹⁵⁵ Gjennom eden fikk Storbritannia en kontroll over befolkningen, samtidig som britene prøvde å oppnå en egen sikkerhetsgaranti gjennom lojalitet.

For å skaffe seg en sterk kontroll over øyene, valgte britene å la de dansk-norske lovene som gjaldt på St. Thomas og St. Croix, forbli i virksomhet. De sivile innbyggerne som holdt stillinger innenfor lov og orden og innenfor politivesenet, skulle få beholde posisjonen sin etter godkjenning av britene. Pågående rettsaker og allerede dømte skulle fortsette, men ankesaker ble tatt videre til Storbritannia og London, fremfor Danmark-Norge og København.¹⁵⁶ Ved å opprettholde lov og orden på øyene, og gjennom dem ha en administrativ kontinuitet, kunne britene sikre seg kontroll uten å endre det veletablerte systemet som allerede var på plass. Hvem som satt i de ulike posisjonene, måtte godkjennes av britene før de fikk fortsette i sitt arbeid. De øverste stillingene som kommandant på St. Thomas og generalguvernør på St. Croix, ble besatt av britisk militære. Dermed fikk britene en kontroll over hvem som var satt inn i viktige posisjoner for driften av øyene. For Danmark-Norge ga det et inntrykk av at de fortsatt hadde en viss kontroll over øyene, mens all makt egentlig befant seg hos Storbritannia. Allikevel kunne det virke stabiliserende og nøytraliserende for misnøye i forbindelse med okkupasjonen, og sikre Storbritannia en maktposisjon på de dansk-norske vestindiske øyer.

Kapitulasjonartiklene la inn restriksjoner for handel for St. Thomas og St. Croix. Begge øyene ønsket å opprettholde handelen de drev med Amerika for å importere varer som var nødvendig. For St. Thomas var det viktig at innbyggerne fikk fortsette å eksportere varer til Amerika,¹⁵⁷ mens St. Croix ville gi sine innbyggere de samme godene ved handel som «the most favoured British Colonies».¹⁵⁸ Britenes bestemmelser var at koloniene måtte holde

---

¹⁵⁴ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 10, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196-197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 8, 25.12.1807.

¹⁵⁵ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 10, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196-197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 8, 25.12.1807.

¹⁵⁶ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 7 & 15, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196-197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Articles 6 & 15, 25.12.1807.

¹⁵⁷ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 11, 21.12.1807.

¹⁵⁸ The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 13, 25.12.1807.

handelen sin innenfor de samme britiske handelsreglene som var i kraft på de britiske vestindiske øyer. Varene de fikk handle med, var dermed kun de som var lov innenfor det britiske regelverket. De fikk ikke handle med land som Storbritannia ikke tillot handel med for sine egne kolonier.¹⁵⁹ Når det kom til St. Croix' ønske om å bli satt på likefot med de mest favoriserte britiske kolonier, var Storbritannia villige til å gi dem «whatever Advantages are allowed to the most favoured British Colony».¹⁶⁰

Handelsrestriksjonene ga Storbritannia en kontroll over kontakten kjøpmennene fra St. Thomas og St. Croix hadde med andre land. Britene kunne dermed forby handel med land de anså som en trussel, samt forhindre at mulige fiender fikk et fotfeste på de dansk-norske vestindiske øyer gjennom handel. Ettersom handelen skulle ligge under «the same Laws as govern the British West India Islands»,¹⁶¹ ville en regelendring for de britiske vestindiske øyer, påvirke handelslovene som gjaldt for St. Thomas og St. Croix. Det ga britene en fullstendig kontroll over handelen som foregikk fra de dansk-norske koloniøyene.

Det var en forskjell som ble innført mellom de to øyene. St. Croix ble plassert på likefot med den mest favoriserte britiske kolonien, St. Thomas ble ikke det. St. Croix fikk litt friere tøyler i handelen sin, mens St. Thomas falt innenfor regelverket som gjaldt alle andre britiske kolonier. Britene fikk en sterkere kontroll over handelen som fant sted på St. Thomas, og dermed beskyttelse for egne økonomiske interesser og investeringer som befant seg på øya. I tillegg lå St. Thomas mye nærmere britenes egne kolonier enn det St. Croix gjorde, og hadde en viktigere strategisk plassering. Den geografiske plasseringen gjorde det viktig å holde øya utenfor Frankrikes kontroll, for å unngå at de britiske kolonier i Vestindia ble truet. St. Croix lå lenger unna de britiske vestindiske øyer, og utgjorde ikke en like stor trussel geografisk.

Den dansk-norske kongen hadde private eiendommer på St. Thomas og St. Croix, samt gitt lån til innbyggerne på øyene. Eiendommene til den dansk-norske kongen falt ikke innenfor det tidligere deler av kapitulasjonsartiklene, og måtte bli overlevert til kongen av Storbritannia og Irland. Lånene ble betraktet som privat eiendom, og falt dermed til Storbritannia med innbetaling av lånene dit.¹⁶² Konfiskeringen av den dansk-norske kongens eiendommer var et trekk utført for å vise at makten lå hos Storbritannia. Det var et krigsbytte fra det beseirede landet. Ved å kreve at lånene fremdeles måtte bli betalt, men til den britiske kongen i stedet for

---

¹⁵⁹ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 11, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 13, 25.12.1807.

¹⁶⁰ The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 13, 25.12.1807.

¹⁶¹ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 11, 21.12.1807.

¹⁶² The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 8 & 9, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 11, 25.12.1807.

den dansk-norske, tok Storbritannia over rollen som tidligere hadde tilhørt Danmark-Norge. Stillingen som øverste myndighet for økonomi var plassert i britiske hendene.

På både St. Thomas og St. Croix befant det seg offentlige bøker, arkiv og dokumenter som dansk-norske myndigheter ønsket å bevare. Danmark-Norge ville at disse skulle stå urørt, samt forbli værende på kontorene og i hendene på de offiserer som alt hadde ansvaret. Før det ble gitt godkjennelse om å la bøkene, arkivene og dokumentene forbli der de sto, måtte de gjennom en «Inspection of the British».¹⁶³ Materialet skulle være til sikkerhet og bruk for begge land under okkupasjonen.¹⁶⁴ En inspeksjon av de offentlige bøkene ville gi britene en oversikt over hvilke verdier som befant seg på øyene, handelen som foregikk på St. Thomas og St. Croix og ble loggført, samt annen viktig kunnskap de kunne få bruk for i forbindelse med okkupasjonen. Ved inspeksjonen var det mulig noe ble sensurert bort, til tross for alt skulle få stå urørt med unntak av inspeksjonen. De offentlige bøkene kunne videre ha blitt brukt til å konfiskere eiendom tilhørende Frankrike, eller kontrollere individer som hadde mye kontakt med fiendtlige land. Inspeksjonen og bevaringen av materialet ga britene en kunnskap de ikke nødvendigvis hadde fått fra andre kanaler, og som kunne hjelpe dem med å opprettholde makt og kontroll over de dansk-norske vestindiske øyer.

Før kapitulasjonen hadde den dansk-norske kongen utsendt sedler for å bli tatt i bruk som betalingsmiddel på St. Thomas og St. Croix. Både von Scholten og Lillianschiold ønsket at disse skulle forbli i omløp på øyene, ettersom det allerede var «a considerable Sum is now in the Possession of the Community».¹⁶⁵ Dessuten skulle det ikke gjøre endringer i sedlenes valør. Forslaget ble godkjent av britene for begge øyene uten videre kommentarer.¹⁶⁶ Å benytte seg av det allerede etablerte pengesystemet som eksisterte på øyene, ville holde befolkningen stabil og tilfredsstilt. Dersom pengevalutaen hadde blitt byttet ut, kunne det ha oppstått et kaos Storbritannia ikke ønsket. Av den grunn var det i britisk interesse å opprettholde de dansk-norske pengesedlene, ettersom det lot situasjonen på øyene være kontrollert.

Kapitulasjonsartiklene for St. Thomas og St. Croix var i stor grad like. Den eneste forskjellen som utspilte seg mellom dem, var at St. Croix' artikler var mer utfyllende og detaljert enn det St. Thomas' var. Dette ga utslag i at St. Croix fikk mer utfyllende svar, og dermed større fordeler. Et eksempel på dette, var i forbindelse med handelsvirksomhet med

---

¹⁶³ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 8, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 12, 25.12.1807.

¹⁶⁴ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 8, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 12, 25.12.1807.

¹⁶⁵ The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 14, 25.12.1807.

¹⁶⁶ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 16, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 14, 25.12.1807.

andre land i artikkel 13 fra St. Croix. Her ba de om å bli plassert på likefot med den mest favoriserte britiske kolonien.¹⁶⁷ Et tilsvarende ønske manglet fra St. Thomas' kapitulasjonsartikler, noe som gjorde at de ikke fikk det nedskrevet eller tatt med. Med unntak av tilsvarende små detaljer som kunne få store utslag og konsekvenser, var artiklene de samme.

---

¹⁶⁷ The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 13, 25.12.1807.

Kapittel 5 – Britisk kontroll over befolkningen: Lojalitetsed, proklamasjon og reaksjon

I etterkant av St. Croix' kapitulasjon var de dansk-norske vestindiske øyer underlagt britisk kontroll for andre gang i løpet av Napoleonskrigene. Alt overordnet ansvar lå i hendene på den britiske generalguvernøren på St. Croix, mens sivile og juridiske offiserer, i likhet med kapitulasjonen i 1801, fikk beholde sine tidligere stillinger på St. Croix og St. Thomas så langt den britiske regjeringen tillot det. Befolkningen på øyene kunne i stor grad leve sine liv som de hadde gjort før kapitulasjonen, hvor all eiendom skulle bli respektert og de dansk-norske lovene på øyene forble i effekt.¹⁶⁸

Til tross for at livet for den sivile befolkningen på øyene kunne gå som normalt, var ikke alt slik det hadde vært under dansk-norsk styre og nøytralitet. Øyene var blitt overgitt til Storbritannia, et land som var i krig med Danmark-Norge, og overgivelsen hadde sine konsekvenser. Militæret var tatt som krigsfanger, handelen var begrenset til å følge britiske lover, og befolkningen måtte avlegge en ed til det britiske styret. Hvordan prøvde britene å skaffe seg kontroll over befolkningen på St. Croix den første måneden av okkupasjonen?

Britisk kontroll over befolkningen prøvde å bli etablert gjennom lojalitet og innføring av regler. Lojaliteten skulle skaffes gjennom en lojalitetsed som alle innbyggere på øyene måtte avlegge. Reglene for å kontrollere befolkningen ble presentert gjennom en proklamasjon hengt opp på St. Croix den 31. desember 1807. Ikke alle var enige i de nye reglene presentert av britene, deriblant tidligere generalguvernør Lillieschiold. Han sendte et brev i etterkant av proklamasjonen hengt opp på St. Croix, med reaksjoner på at ikke alt stemte overens med det som var blitt inngått ved kapitulasjonene av øyene.¹⁶⁹

The Oath of Allegiance – Lojalitetseden

Britisk kontroll over befolkningen på St. Thomas og St. Croix ble forsøkt etablert gjennom pålegging om å avlegge en lojalitetsed. Eden var en av kapitulasjonsartiklene og skulle sverges til det britiske styret. Ved å avlegge eden fikk befolkningen på St. Thomas og St. Croix beholde sine eiendommer og -deler, samt bli fritatt fra å utføre militærtjeneste under okkupasjonen, eller

---

¹⁶⁸ The London Gazette 9.2.1808: 194-195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196-197, The Articles of Capitulation for St. Croix, 25.12.1807; DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 773-776, Articles of Capitulation for St. Croix, 31.3.1801; DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 758-761, Articles of Capitulation for St. Thomas, 28.3.1801; DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 762-764, British Answer to Articles of Capitulation for St. Thomas, 28.3.1801.

¹⁶⁹ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 326-327, Letter, Lillieschiold to Ross, 18.1.1808.
<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20201960#292305,58818762>

bli tvunget til å bære våpen. I tillegg skulle «the free coloured people»¹⁷⁰ bli behandlet og beskyttet slik de var blitt under det dansk-norske styret, samt respektert på lik linje med resten av befolkningen på øyene.¹⁷¹ Øyenes innbyggere fikk dermed beholde sin nøytralitet i forbindelse med krigføringen som foregikk mellom Storbritannia og Frankrike.¹⁷²

Lojalitetseden britene ville at innbyggerne på St. Croix skulle avlegge, hadde to hovedutgaver avhengig av hvem eden var tilpasset, i tillegg til et supplement til en av utgavene. Den ene var versjonen som ble avlagt av alle innbyggere på øyene, med en utvidet variant for enkelte individer. Den andre var eden tilhørende offiserene, som fikk et supplement dersom offiserene skulle forlate øyene. Alle som avla eden ble ført opp på en liste hvor det ble markert hvilken variant av eden som var blitt avlagt.¹⁷³

Lojalitetseden til innbyggerne på St. Croix

Lojalitetseden som innbyggerne på øyene måtte avlegge, hadde to utgaver; en kalt «The /: limited :/ Oath of Allegiance»¹⁷⁴ og den andre ved navn «The /: extended :/ Oath of Allegiance».¹⁷⁵ Den begrensede varianten måtte avlegges av alle, mens den utvidede varianten var forbeholdt et begrenset antall individer, som ble markert med E.O.¹⁷⁶ etter navnet sitt på listen over innbyggerne som avla eden.

Ordlyden på den begrensede utgaven av lojalitetseden var:

I N.N. do promise and Swear, that I will be faithful and bear true Allegiance to His Britannic Majesty; /: not considering my Self, contrary to my Inclination, obliged to take up Arms against the King of Denmark :/; and I do further Swear, that I will not aid or assist the Enemies of His Britannic Majesty, in any Manner whatever, openly or Secretly, directly or indirectly, to the prejudice of His Government, So long as I may continue under it. So help me God!¹⁷⁷

Lojalitetseden hadde et fokus på å forhindre innbyggere fra å gå til angrep på den britiske kongen og regjeringen. De skulle ikke ta opp våpen mot den dansk-norske kongen til tross for

---

¹⁷⁰ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 12, 21.12.1807.

¹⁷¹ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 12, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 9, 25.12.1807.

¹⁷² The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Articles 10 & 12, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196-197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Articles 8 & 9, 25.12.1807.

¹⁷³ DRA, Gouvernementets St. Croix Afdeling – Den vestindiske regering [Heretter GSCAVR] 678/3.57.1, Diverse sager for den engelske guvernør [heretter DSEG] 1801-1812: 117-118, Oaths of Allegiance, 25.12.1807.

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20196312#285668,55975301>

¹⁷⁴ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, The Limited Oath of Allegiance, 25.12.1807.

¹⁷⁵ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, The Extended Oath of Allegiance, 25.12.1807.

¹⁷⁶ E.O. = Extended Oath.

¹⁷⁷ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, The Limited Oath of Allegiance, 25.12.1807.

at de hadde kapitulert til Storbritannia, som var i krig med Danmark. Videre skulle de ikke hjelpe eller assistere noen som kunne bli oppfattet som den britiske kongens fiender. Ved å avlegge eden, ble innbyggerne pålagt å holde seg nøytrale ettersom de ikke kunne ta opp våpen mot Storbritannias fiende Danmark, ei heller hjelpe fiender av Storbritannia.¹⁷⁸

Den utvidede varianten av lojalitetseden var, som tittelen tilsier, lenger og inneholdt et større fokus på å arbeide sammen med det britiske styret og for den britiske kongen:

I N.N. do Sincerely Promise and Swear, that I will be faithfull, and bear true Allegiance to His Majesty King George the third of Great Britain and Ireland, and him will defend to the Utmost of my power against all Enemies and against all Attempts whatsoever, which shall be made against his person, Crown and Dignity; and I will do my utmost Endeavour, to disclose and make Known to His Majesty, His Heirs and Successors, all Treasons and Traiterous Conspiracies and Attempts, which I shall Know to be against Him or any of them, and all this I Swear, without any Equivocation, Mental Evasion or Secret Reservation, and unounting all Pardons and dispensations from any power or person whatever to the Contrary.
So help me God.
N.N.
Witness N.N.¹⁷⁹

Ordlyden på den utvidede varianten av lojalitetseden legger opp til at den var tiltenkt innbyggere med en sterk tilknytning til Storbritannia og regjeringen de satte inn på øyene. Den kan ha vært rettet mot de sivile som ble værende i sine stillinger innenfor politiet og jussen i samsvar med kapitulasjonsartiklene,¹⁸⁰ eller mot britiske plantasjeiere som befant seg på øyene ved okkupasjonens utbrudd. Klausuler som «defend to the Utmost of my power against all Enemies»,¹⁸¹ «make Known to His Majesty, His Heirs and Successors, all Treasons and Traiterous Conspiracies and Attempts, which I shall Know to be against Him»¹⁸² og «all this I swear, without any Equivocation, Mental Evasion or Secret Reservation»¹⁸³ manglet fra den begrensede utgaven av eden, og la mer trykk på at avleggeren av eden i større grad skulle hjelpe til med å forsvare det britiske styret på øya. Eden presenterte et større fokus på at avleggeren skulle være lojale mot den britiske kongen. Han skulle forsvares med all kraft, og alle mulige

¹⁷⁸ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, The Limited Oath of Allegiance, 25.12.1807.

¹⁷⁹ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, The Extended Oath of Allegiance, 25.12.1807. Ordet God er strøket over i teksten hvor eden er hentet fra.

¹⁸⁰ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 7, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 6, 25.12.1807.

¹⁸¹ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, The Extended Oath of Allegiance, 25.12.1807.

¹⁸² DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, The Extended Oath of Allegiance, 25.12.1807.

¹⁸³ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, The Extended Oath of Allegiance, 25.12.1807.

angrep mot han og hans arvinger skulle rapporteres inn. Alt dette ble sverget uten tvetydighet, unnvikelser og reservasjoner. Forsikringen fra avleggeren av eden om lojalitet på et høyere nivå enn den presentert i den begrensede utgaven av eden, kan tyde på at eden var rettet mot individer høyt oppe i styringen av øya. Videre kan den ha vært rettet mot de som utgjøre en fare og som det derfor var nødvendig å ha en større lojalitetssikring fra.

Det var viktig for det britiske styret på øya at de sivile som forble i sine stillinger, var lojale mot dem og godkjent av den britiske øverstkommanderende.¹⁸⁴ Av den grunn kan den utvidede eden ha vært rettet mot dem, for å sikre at de ikke kunne gå imot styret eller støtte opp under dem som var villige til å utfordre den britiske kongen og hans militære på øya. Ved å avlegge eden, ville de sivilt ansatte i høyere styringsstillinger være forpliktet til å etterkomme de britiske ønsker, samt forsvare dem mot alle potensielle trusler de fikk høre om.

En annen gruppe individer som befant seg på øya, og som det kunne være av interesse for britene å få en egen ed fra, var britiske plantasjeiere. De var i hovedsak underlagt den britiske kongen, men hadde levd et liv under dansk-norsk styre. Britene kunne ikke med sikkerhet være garantert deres lojalitet. Den dansk-norske regjeringen på øya var like usikker som Storbritannia på hvor lojaliteten til de britiske plantasjeierne og militære soldater bosatt på øya lå. De hadde ikke vært sikre på deres lojalitet ved kapitulasjonen og okkupasjonen i 1801, og det var fremdeles en grunn til å stille spørsmål ved dette i 1807.¹⁸⁵ Det kan ha vært av interesse å få dem til å avlegge en utvidet ed på bakgrunn av at de var briter, og for å forsikre seg om at deres lojalitet forble hos den britiske kronen og konge.

Offiserene som befant seg på St. Croix og St. Thomas da øyene kapitulerte til de britiske styrkene, fikk en egen variant av lojalitetseden i forhold til den resten av innbyggerne måtte avlegge, en «Parole for Officers».¹⁸⁶ I tillegg var det et supplement som måtte bli avlagt når de forskjellige offiserene forlot koloniøyene.¹⁸⁷ Ordlyden på lojalitetseden offiserene måtte avlegge, var slik:

I N. N. do hereby give my Word of honor, as an Officer, that I shall not take up Arms against His Britannic Majesty, neither will I aid or assist, directly or indirectly, openly or Secretly, the Enemies of His Britannic Majesty, to the prejudice of His Government, So long I may continue within its Jurisdiction.¹⁸⁸

---

¹⁸⁴ The London Gazette 9.2.1808: 195, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 7, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 6, 25.12.1807.

¹⁸⁵ Vibæk 1966: 222.

¹⁸⁶ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, Parole for Officers, 25.12.1807.

¹⁸⁷ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, Parole for Officers leaving the country, 25.12.1807.

¹⁸⁸ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, Parole for Officers, 25.12.1807.

Supplementeden for å forlate øyene, la til følgende:

I do farther give my Word of honor, as an Officer, that, on leaving this Island, I will not take up Arms, nor Serve against His Britannic Majesty, until I have been regularly exchanged.¹⁸⁹

Tittelen på denne utgaven av eden tilsa at den var forbeholdt offiserer. Dersom det var tilfellet, måtte lavere rangerte soldater avlegge den samme eden som resten av befolkningen på øyene og heller være bundet av dens bestemmelser, til tross for at kapitulasjonsartiklene anså soldatene på St. Thomas og St. Croix som krigsfanger.¹⁹⁰

Gjennom eden offiserene måtte avlegge ble de nøytralisert fra fremtidig deltagelse i krigene som foregikk mellom Storbritannia og Frankrike. Den var sverget på deres ære som offiserer, hvor de lovet å ikke assistere eller hjelpe motstand ført mot den britiske kongen, ei heller ta opp våpen eller tjenestegjøre mot han. Dette var et forsøk på å hindre offiserer fra å komme seg til Europa for å fortsette kampene der, samt stoppe dem fra å dra i gang et opprør på de dansk-norske vestindiske øyer.

Eden ga britene en form for lojalitet fra og kontroll over innbyggerne. Alle som avla den hadde sine egne grunner til hvorfor de valgte å avlegge eden, som bevaring av egne eiendommer eller sikre at de fikk forbli på øya. Eden lot dem få beholde en form for nøytralitet, ettersom avleggelse av den skulle holde dem utenfor krigføringen mellom Danmark-Norge og Storbritannia. Likevel var det en lojalitetsed som sa de ikke skulle gjøre motstand mot britene.

Motstand fra befolkningen: Proklamasjon fra britene og brev fra Lillianschiold

Ikke alle Storbritannias aksjoner for å kontrollere befolkningen gikk gjennom uten reaksjoner. En proklamasjon som ble hengt opp på St. Croix den 31. desember 1807, fikk kritikk av tidligere generalguvernør Lillianschiold på grunnlag av at han mente den brøt med artiklene skrevet inn i kapitulasjonen for øya. Lillianschiolds brev om proklamasjonen var et eksempel på innbyggernes holdninger og reaksjoner på britenes handlinger kort tid etter at okkupasjonen hadde begynt.

Den 31. desember 1807 hang britene opp en proklamasjon på St. Croix. Den inneholdt regler og befalinger som britene ville innføre med umiddelbar virkning og korte frister for å

---

¹⁸⁹ DRA, GSCAVR 678/3.57.1, DSEG 1801-1812: 118, Parole for Officers leaving the country, 25.12.1807.

¹⁹⁰ The London Gazette 9.2.1808: 194, The Articles of Capitulation for St. Thomas, Article 5, 21.12.1807; The London Gazette 9.2.1808: 196, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 1, 25.12.1807.

ordne befalingene. Proklamasjonen var et av virkemidlene britene tok i bruk for å få kontroll over befolkningen gjennom lov og orden, samt etablere en maktposisjon og vise at det var de som bestemte på øya. Gjennom den fikk befolkningen et lite innblikk i hva som var blitt bestemt ved kapitulasjonen, og hva britene ønsket av dem som befolkning i nærmeste fremtid. Proklamasjonen var skrevet av Andrew Ross, en britisk oberstløytnant og kommandant, og godkjent av general Bowyer. Den tok for seg bestemmelser rundt lån og hvilke lover og regler som skulle være gjeldende på øya frem til en annen beskjed be gitt. Proklamasjonen inneholdt videre en innkalling av alle på øya til å avlegge lojalitetseden på et gitt sted og tidspunkt avhengig av hvilket distrikt de tilhørte.¹⁹¹

Lokallovgivningingen på de dansk-norske vestindiske øyer ble kunngjort for øyenes innbyggere gjennom bruk av blant annet plakater. Plakatene ble hengt opp på offentlige steder som gjorde dem lett tilgjengelige for allmennheten. For ettertiden har plakaten gitt et innblikk i den lokale lovgivingen innenfor en bestemt periode, og gitt mulighet for innsyn i et detaljert bilde av lokale forhold på de forskjellige koloniøyene.¹⁹² At britene tok i bruk denne metoden for å etablere en maktposisjon og oppnå kontroll over befolkningen, var en fremgang som sørget for at alle hadde mulighet til å få med seg hva som foregikk.

Ikke alle var enige i at reglene presentert i proklamasjonen holdt seg til hva som var blitt avtalt ved kapitulasjonen av St. Croix. Lillieschiold, den dansk-norske generalguvernøren for St. Thomas og St. Croix ved kapitulasjonen, sendte et brev til Andrew Ross den 4. januar 1808. I brevet poengterte han at flere deler av proklamasjonen «appear to be contrary to the true intent and meaning of the Capitulation».¹⁹³ Hvorvidt det var en kreativ misforståelse, hvor ordlyd ble brukt tvetydig og misforståelse nærmest var skapt med vilje, eller maktbruk for å vise at det var britene som bestemte hva som gjaldt på øya i etterkant av 25. desember, er usikkert.

Det første Lillieschiold tok tak i fra proklamasjonen var at flere av punktene ville «materially effect the Persons and Property of the Inhabitants of this Colony».¹⁹⁴ Kapitulasjonsartiklene hadde bestemt at dansk-norsk lov skulle fortsette å gjelde på øya frem til det ble inngått fred mellom Danmark og Storbritannia. I proklamasjonen Andrew Ross hadde presentert, sto det at «all existing Laws relative to to the Police of this Island do continue in full force until further Orders»¹⁹⁵ og at «no Person be arrested or have his Property confiscated but

¹⁹¹ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 137, Proclamation, Andrew Ross to St. Croix, 31.12.1807. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/en/billedviser?epid=20201960#292305,58818573>

¹⁹² Det danske rigsarkivet, Virgin Islands History, Plakatbøger, 1733-1882. <https://www.virgin-islands-history.org/soeg-i-arkivalier/> [lest/sitert: 14.05.2018]

¹⁹³ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 326, Letter, Lillieschiold to Ross, 4.1.1808.

¹⁹⁴ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 326, Letter, Lillieschiold to Ross, 4.1.1808.

¹⁹⁵ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 137, Proclamation, Andrew Ross to St. Croix, Order 14, 31.12.1807.

under the Sanction of a Warrant signed by the Commandant».¹⁹⁶ Videre sto det og at alle som ikke fulgte ordrene presentert i proklamasjonen, ville risikere arrestasjon, konfiskering av eiendom, eller bannlysning fra øya. Lillienschiold reagerte på straffemetodene for ikke fulgte ordre, ettersom det i dansk-norsk lov på øya sto at ingen medlemmer av samfunnet under noen omstendigheter skulle bli arrestert, bannlyst fra øya eller få eiendommene sine konfiskert «without legal trial».¹⁹⁷ For Lillienschiold var dette et brudd på kapitulasjonsartiklene. For britene kan det ha handlet om å vise makt og kontrollere befolkningen gjennom en demonstrasjon av at selv om lovene deres fremdeles gjaldt, var det britene som bestemte og kunne gjøre som de ville.

Proklamasjonen inneholdt ordre om å avlevere en oversikt over endringer i lån som hadde funnet sted før kapitulasjonen. Ingen som hadde hatt en transaksjon i den dansk-norske kongens lån siden blokaden av St. Croix oppsto, «shall be permitted to quit the Island without previously receiving Permission from the Commandant of the Island».¹⁹⁸ Alle som siden blokaden hadde mottatt penger fra offentlige lån, måtte avlegge en oversikt over hvor mye de hadde lånt.¹⁹⁹

Lillienschiold reagerte på dette i sitt brev, og mente at proklamasjonen «takes a retrospective view of, and expresses a Determination to alter or annul»²⁰⁰ hva det dansk-norske styret hadde fått på plass. Alt som hadde funnet sted før kapitulasjonen, uavhengig av blokaden fra oktober 1807, skulle ikke bli utsatt for en tilbakevirkende kraft i form av proklamasjonen og ordrene i ettertid. Kapitulasjonsartiklene hadde bestemt at dersom noen ønsket å forlate øya, skulle de få lov til det.²⁰¹ Utreisenekt for dansk-norske borgere med transaksjoner i forbindelse med lån til den dansk-norske kongen i etterkant av blokaden, inngikk ikke i kapitulasjonsartiklene Lillienschiold hadde underskrevet.

I kapitulasjonen var det bestemt at de dansk-norske reglene som gjaldt på øyene, skulle få fortsette slik de var, samt at det skulle være en administrativ kontinuitet. Ved proklamasjonen prøvde britene, i Lillienschiolds øyne, å undergrave den tidligere dansk-norske regjeringens styreform, lover og regler som gjaldt før okkupasjonen. En slik beslutsomhet om å endre, annullere eller undergrave tidligere lover og regler ville ikke bli tatt godt imot av hverken kapitulasjonsartiklene eller andre land. Lillienschiold kommenterte i brevet sitt at «As long as

---

¹⁹⁶ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 137, Proclamation, Andrew Ross to St. Croix, Order 15, 31.12.1807.

¹⁹⁷ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 326, Letter, Lillienschiold to Ross, 4.1.1808.

¹⁹⁸ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 137, Proclamation, Andrew Ross to St. Croix, Order 3, 31.12.1807.

¹⁹⁹ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 137, Proclamation, Andrew Ross to St. Croix, Order 3 & 4, 31.12.1807.

²⁰⁰ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 326, Letter, Lillienschiold to Ross, 4.1.1808.

²⁰¹ The London Gazette 9.2.1808: 196-197, The Articles of Capitulation for St. Croix, Article 8, 25.12.1807.

a country remains under its original Form of government, the Rulers of it have an undoubted right to enact or execute any Laws»²⁰² som de anser som riktige. Britene kunne endre reglene i etterkant av okkupasjonen, og pålegge sanksjoner for reglene når de ikke ble fulgt. Det ga dem derimot ingen rett til å dømme innbyggerne for handlinger utført «to any Government but that to which they were subject, at the time it took place».²⁰³ Enhver handling før okkupasjonen skulle dømmes etter de lover og regler den dansk-norske regjeringen hadde innført, ikke hva den britiske kom med i ettertid. Å behandle innbyggernes aksjoner før okkupasjonen og kapitulasjonen med utgangspunkt i de nye ordrene til den britiske regjeringen, «would be subversive of all Order and security in civil Society».²⁰⁴ En endring i dette ville medføre et brudd på sikkerhetsgarantien til befolkningen i kapitulasjonsartiklene, og føre til et opprør mot den britiske regjeringen på St. Croix.

Proklamasjonen hadde som mål å etablere en maktposisjon. Britene var de som bestemte på øya, og det var de som avgjorde hva som var rett og galt. Kontroll skulle oppnås gjennom lov og orden, og i enkelte tilfeller ved å endre det som allerede var etablert i kapitulasjonsartiklene slik proklamasjonen prøvde å gjøre. Av Lillieschiold, som var med på å opprette kapitulasjonsartiklene, ble proklamasjonen ansett som et forsøk på å undergrave det som var bestemt, samt ha tilbakevirkende kraft på reglene til det dansk-norske styret. Han var ikke villig til å la britene bruke makt til å presse gjennom egne bestemmelser som ikke stemte overens med det de alt hadde bestemt sammen. At britene prøvde å undergrave reglene som alt gjaldt, samt kapitulasjonsartiklene, tyder på at de anså seg selv som hevet over avtalen ettersom det var de som styrte over St. Croix. Eventuelt kan de ha benyttet seg av det engelske språkets tvetydighet til sin fordel for å vri ordene i kapitulasjonen.

---

²⁰² DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 326, Letter, Lillieschiold to Ross, 4.1.1808.

²⁰³ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 326, Letter, Lillieschiold to Ross, 4.1.1808.

²⁰⁴ DRA, GVGRSK 365/533, EVO 1801-1807: 326, Letter, Lillieschiold to Ross, 4.1.1808.

Kapittel 6 – Konklusjon

Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix fra 1807 til 1815²⁰⁵ var en del av det politiske maktspeillet mellom europeiske stormakter. Arbeidet med kildene som har blitt valgt ut til masteroppgaven, viser Storbritannias behov for sikkerhet og kontroll i forbindelse med de dansk-norske vestindiske øyer. Det britiske behovet for sikkerhet og kontroll viser at okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix var av betydning for det europeiske maktspeillet, og at Danmark-Norge var en deltager i spillet. Kapittelet tar for seg en kort oppsummering av kildene og arbeidet som har blitt gjort med dem i masteroppgaven, før tidligere forskning på feltet og hvor arbeidet i masteroppgaven står i forhold til det blir presentert. Deretter diskuteres hovedfunnene over hvilken betydning den britiske okkupasjonen av dansk-norsk Vestindia hadde i forbindelse med internasjonal maktpolitikk. Avslutningsvis blir det presentert hvilken rolle dette har i fagdidaktikken innen historie, og hvordan det kan arbeides videre på feltet for å øke kunnskap og tette hull i dansk og norsk historie.

For å besvare spørsmålet om hvilken betydning okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix hadde innenfor europeisk stormaktpolitikk, har det blitt sett på flere brev, kapitulasjonsartikler, en ed og en proklamasjon. Kildene har blitt brukt for å forklare hvordan Storbritannia prøvde å øke egen sikkerhet i Vestindia gjennom kontroll over de dansk-norske vestindiske øyer. Kontrollen over øyene kom gjennom bevaring av stabilitet, opprettelse av lojalitet, og forhindring av potensielle rivaler. Storbritannias søken etter økt sikkerhet og kontroll i Vestindia gjennom okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807, plasserte de vestindiske øyer og Danmark-Norge inn i en større kontekst koblet til det internasjonale maktpolitiske spillet.

Tidligere forskning på den britiske okkupasjonen av de dansk-norske vestindiske øyer i 1807 har ikke gått i detalj på hva som foregikk ved, kun hatt det generelle oversiktsbildet. Det har ikke blitt gitt påstander i Vibæk og Hornbys bøker om hvorfor Storbritannia okkuperte øyene, og hvilken interesse og betydning okkupasjonen hadde for dem, ei heller spesifikt i annen litteratur som tar for seg hendelsen. Hvilken betydning og plass den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807 hadde i forbindelse med internasjonal maktpolitikk, har heller ikke blitt presentert i litteraturen om de dansk-norske vestindiske øyer. Roger Knight nevner betydningen av Vestindia for Storbritannia under Napoleonskrigene i sin bok *Britain against Napoleon*, men tar ikke for seg Danmark-Norge eller de dansk-norske

---

²⁰⁵ St. Thomas og St. Croix ble gitt tilbake til Danmark i 1814 som en del av den dansk-britiske Kieltraktaten. Først i 1815 var øyene på nytt under dansk kontroll.

vestindiske øyer. For Storbritannia handlet det om internasjonal politikk og bevaring av britisk sikkerhet og økonomiske interesser i Vestindia. De hadde en politisk maktposisjon som måtte bevares, og som ble sikret ved å okkupere St. Thomas og St. Croix slik at de ikke kunne bli brukt strategisk av Frankrike.

Denne masteroppgaven har lagt fokus på et kapittel i den dansk-norske historien som det ikke har vært skrevet mye om tidligere. Det har ikke vært sett på hvorfor Storbritannia okkuperte St. Thomas og St. Croix utenom i forbindelse med bombarderingen av København og krigserklæringen med Danmark-Norge. Hvilken sammenheng okkupasjonen har hatt med internasjonal maktpolitikk, konkurranse og dansk-norsk deltagelse som aktive aktører, har heller ikke vært diskutert detaljert. Danmark-Norges posisjon som aktiv deltager i den internasjonale konteksten rundt maktspill og kolonihistorie, er et viktig kapittel i norsk og dansk historie. Det trenger å bli presentert og komme tydeligere frem, ikke bare innenfor historieforskning for å fylle ut hull, men også innenfor fagdidaktikk. Arbeidet presentert i masteroppgaven hjelper til med å utvide helheten av norsk og dansk historie i et internasjonalt perspektiv, i tillegg til at det kan brukes i historieundervisning for å gi elevene en større forståelse for hvordan norsk historie passer inn i verdenshistorien.

Ekspansjonen i Vestindia økte konkurransen mellom europeiske stormakter, og deltagelse i kolonietableringen og handelen tilknyttet Atlanterhavet åpnet for etablering av en maktposisjon. Williams var tydelig på hvilken rolle Vestindia hadde som maktarena for Europa i sin bok *From Columbus to Castro*, hvor europeiske kriger og interessekonflikter både ble brakt til og startet ved de vestindiske øyer. Frykten for å bli utfordret eller få sin mulighet til eksistens ødelagt, bidro til å øke konkurransen og jaget om kolonier i Vestindia. Gjennom St. Thomas og St. Croix ble Danmark-Norge en deltager i maktspillet og atlanterhavshandelen. Det gjorde kongeriket til en maktpolitisk støttespiller eller potensiell rival i Vestindia og Europa avhengig av de ulike situasjonene. Den dansk-norske kapitulasjonen i 1807 viste at Danmark-Norge ikke hadde nok politisk makt eller militær styrke til å være et hinder for Storbritannia. Likevel ble kongeriket og deres kolonier i Vestindia oppfattet som en trussel mot britisk eksistens og dominans i området.

Britisk kontroll i Vestindia økte gjennom okkupasjonen av de dansk-norske vestindiske øyer. Underleggelsen av koloniøyene trakk dem inn i det britiske koloninettverket, og gjorde Storbritannia til en større trussel mot Frankrike både i Vestindia og i Europa. Videre forhindret det Frankrike fra å benytte seg av de dansk-norske vestindiske øyer geostrategiske posisjon like ved de britiske vestindiske øyer, til å true britisk sikkerhet og dominans i Vestindia. Danmark-Norges kolonier i Vestindia ble gjennom dette trukket med inn i det internasjonale maktspillet

og dens arena i Vestindia. Kontroll over rivalers kolonier, samt sikring av egne kolonier, førte til en svekkelse av makt både i koloniområdene og i Europa. Koloniene var forsvart med militære, slik St. Thomas og St. Croix var, og et tap i koloniene ville redusere mulighetene for å hente kampstyrker derfra og til Europa. Britene måtte bruke egne styrker for å redusere farene i Vestindia, men tok til gjengjeld vekk militære fiender som kunne ha blitt hentet inn til Europa og slagmarkene på fastlandskontinentet.

Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix i 1807 under Napoleonskrigene, er et eksempel på hvordan maktsillet i Europa påvirket det europeiske koloninettverket og resten av verden. I tilfellet med Napoleonskrigene, prøvde Danmark-Norge å holde seg nøytrale, og hente fordeler fra handel med begge de krigførende partene. Deltagelsen i kolonietableringen i Vestindia hadde styrket kongerikets posisjon i maktsillet som foregikk mellom de europeiske landene, og gitt Danmark-Norge en større internasjonal betydning gjennom sin geografiske plassering i Europa og i Vestindia. For Storbritannia var det best at Danmark-Norge holdt på nøytralitetspolitikken sin, eller gikk over på britisk side. For Danmark-Norge var det ulike interesser som var i spill. Danmark hadde mest nytte av en allianse med Frankrike for å unngå en trussel fra fastlandet, mens Norge foretrakk Storbritannia for å unngå en trussel mot handel og fra sjøen. Med den britiske bombarderingen av København, og utleveringen av den dansk-norske flåte til Storbritannia, gikk Danmark-Norge inn på fransk side under Napoleonskrigene. Det dansk-norske valget om å ta en side i krigene, var med på å føre maktsillet over til den karibiske arenaen. Konsekvensene ble den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix for å skaffe kontroll over viktige strategiske posisjoner Frankrike, som alliert med Danmark-Norge, kunne benytte seg av for å utgjøre en trussel mot Storbritannia.

Bruken av den britiske okkupasjonen av de dansk-norske vestindiske øyer som et utgangspunkt for å undersøke internasjonal maktpolitikk, setter dansk-norsk historie inn i en større sammenheng. Danmark-Norge, både samlet og delt, var deltagere innenfor det internasjonale maktsillet som foregikk i Europa i sammenheng med kolonitiden og Napoleonskrigene. De var ikke passive tilskuere, men aktive aktører med egne interesser de ønsket å bevare. Danmark-Norge tjente godt på den internasjonale atlanterhavshandelen, og prøvde å opprettholde sin nøytralitet. Ønsket om å bevare nøytralitet er tilstede i Linvalds bok *Kronprins Frederik og hans regering 1797-1807* og Holms bok *Danmark—Norges udenrigske Historie II*. Å ta side med Storbritannia ville medføre et tap av handelsmarkeder på det europeiske fastlandet, samt mest sannsynlig en invasjon av Frankrike. En allianse med Frankrike ville føre til et tap av handelsvirksomhet, en sjøblokkade fra britisk side, og potensielt

en invasjon av koloniene, Danmark og Norge. Valget som ble tatt, viste at Danmark-Norge ikke sto utenfor det internasjonale maktspillet eller maktpolitikken, men var deltagende og at dansk-norske handlinger fikk konsekvenser utenfor egne landegrenser i Europa.

Innenfor fagdidaktikk i historie i det norske skolesystemet, kan den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix brukes til å sette Norge, sammen med Danmark, inn i en internasjonal sammenheng koblet til europeiske kolonier og maktspill. Gjennom koloniene og trekanthandelen, ble Danmark-Norge en europeisk makt som kunne utgjøre en trussel. De hadde områder og handel som gjorde dem til internasjonale maktdeltagere, selv om makten deres ikke var like stor som den tilhørende Storbritannia eller Frankrike. Den britiske okkupasjonen viser at Storbritannia, ut fra maktpolitikk, hadde interesse av å kontrollere de dansk-norske koloniøyene for å unngå fransk trussel. Det kan brukes til å dokumentere at Danmark-Norge ikke var passive tilskuere, men deltagere som var av interesse for de europeiske stormaktene på bakgrunn av landets geografiske plassering i Vestindia og i Europa.

Den britiske okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix gir en mulighet til å presentere og arbeide med makrohistorien om kolonialisme og imperialisme, gjennom bruken av mikrohistorie tilknyttet de dansk-norske vestindiske øyer. Gjennom arbeid med enkelthendelser og lokalsamfunn satt inn i en større kontekst, kan elevene oppnå en større forståelse av hvordan verdenshistorien og lokalhistorien henger sammen. Som et eksempel kan okkupasjonen brukes til å sette Napoleonskrigene inn i en større sammenheng, for å vise elevene at det som skjedde i Europa i etterkant av etableringer av kolonier, påvirket koloninettverket. Videre kan hendelsen brukes for å plassere Norge i en større kontekst knyttet til Napoleonskrigene. Blokaden og forbudet mot å handle med land Storbritannia ikke handlet med, gjorde at norske handelsskip og Norge ble påvirket ved at St. Thomas og St. Croix ble holdt avsperrret fra Danmark-Norge. Norge var involvert i de dansk-norske vestindiske øyer, og den britiske okkupasjonen kan brukes til å sette Norge inn i en større, internasjonal kontekst gjennom atlanterhavshandelen og Napoleonskrigene.

Innenfor temaet de dansk-norske koloniene under Napoleonskrigene, er det fortsatt mye som kan forskes på. Fokuset har i hovedsak ligget på det sosiale livet på øyene og handelsvirksomheten fra koloniene til Europa. Det har plassert koloniene i en internasjonal setting knyttet sammen gjennom kultur og økonomi, men ikke nødvendigvis med hensyn til politikk. Kolonienes posisjon i det internasjonale, politiske spillet mellom europeiske land, var viktig. Arbeidet som har blitt presentert i de tidligere kapitlene, viser at de dansk-norske vestindiske øyer var strategisk og økonomisk viktige for Storbritannia. Dette gjør at de vil være viktige for enhver rival og fiende av britene, ettersom det vil være ønskelig å utnytte

koloniøyenes geografiske posisjon og handelsvirksomhet. Videre forskning på feltet kan undersøke hvordan de dansk-norske vestindiske øyer ble påvirket under okkupasjonen, ettersom det hverken er tatt opp her eller bøkene til Hornby og Vibæk. Her kan det blant annet brukes et brev som ble sendt fra kjøpmennene på St. Thomas til den britiske kommandanten den 18. januar 1808.²⁰⁶ Hvilke konsekvenser okkupasjonen av St. Thomas og St. Croix fikk i ettertiden, vil være av interesse å forske på for å få et helhetlig bilde av betydningen koloniøyene og Vestindia, hadde for Danmark-Norge og Europa innen maktpolitikk og maktbalanse.

Forskning på og arbeid med den britiske okkupasjonen av de dansk-norske vestindiske øyer kan brukes til å utvide dansk og norsk historie og forståelsen for dens plass i verdenshistorien. Innen forskning vil det trekke frem norsk og dansk deltagelse i Europas kolonihistorie og trekanthandelen og gi et perspektiv på at de ikke var uskyldige tilskuere, men aktive deltagere i koloni- og handelsvirksomheten. I tillegg gir forskning på feltet Danmark og Norge en rolle i det internasjonale maktspeilet som foregikk i Europa gjennom 1700- og 1800-tallet. Som lærer er dette viktig å presentere for elevene og arbeide med i historieundervisningen, slik at de kan oppnå en forståelse for sammenhengene i verdenshistorien og hvordan dette har vært med på å prege utviklingen av samfunnet til det det er i dag.

---

²⁰⁶ NA, WO 1/121: 9-14, Letter, St. Thomas Traders to Brigadier General Maclean, 18.1.1807.

Kilder og litteratur

Primærkilder

Det danske Rigsarkivet:

- Generaltoldkammeret – Ældre del 365-533, Vestindisk-guineisk renteskriverkontor, Den engelske okkupation af Vestindien, 1801-1807.
  - Articles of Capitulation for St. Thomas, 28.3.1801. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/en/billedviser?epid=20201960#292305,58819194>
  - British Answer to Articles of Capitulation for St. Thomas, 28.3.1801. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20201960#292305,58819198>
  - Articles of Capitulation for St. Croix, 31.3.1801. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20201960#292305,58819209>
  - Rapport om britiske styrker, Krause, Holm og Loshe til Lillianschiold, 24.12.1807. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20201960#292305,58818770>
  - Proclamation from Andrew Ross to St. Croix, 31.12.1807. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/en/billedviser?epid=20201960#292305,58818573>
  - Letter from Lillianschiold to Ross, 18.1.1808. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20201960#292305,58818762>
- Guvernementets St. Croix Afdeling – Den vestindiske regering 678/3.57.1, Diverse sager for den engelske guvernør 1801-1812.
  - Oaths of Allegiance, 25.12.1807. <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20196312#285668,55975301>

The London Gazette nr. 16116 9.2.1808:

<https://www.thegazette.co.uk/London/issue/16116/page/194>

- Letter from General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to Commandant von Scholten, 20.12.1807.
- Letter from Commandant von Scholten to General Bowyer & Rear-admiral Cochrane, 21.12.1807.
- The Articles of Capitulation for St. Thomas, 21.12.1807.

The National Archives in (Kew) London, WO 1-121:

- Letter from British Traders to “The Honorable Board of Trade”, 31.8.1807.
- Letter from John Cottrele to Council Office Whitehall, 1.9.1807.
- Letter from St. Thomas’ Traders to Brigadier General Maclean, 18.1.1807.

- Letter from General Bowyer & Rear-admiral Cochrane to General-governor Lillienschiold, 22.12.1807.
- Letter from General-Governor Lillienschiold to General Bowyer & Rear-admiral Cochrane, 22.12.1807.
- The Articles of Capitulation for St. Croix, 25.12.1807.

Internett

National Archives UK. *Senior Cabinet Posts*. Hentet fra

<http://www.nationalarchives.gov.uk/cabinetpapers/cabinet-gov/senior-cabinet-posts.htm>

Det danske rigsarkivet. *Virgin Islands History – Plakatbøger 1733-1882*. Hentet fra

<https://www.virgin-islands-history.org/soeg-i-arkivalier/>

Utdanningsdirektoratet. (2009). *Læreplan i historie (HIS1-02)*. Hentet fra

<https://www.udir.no/kl06/HIS1-02>

Utdanningsdirektoratet. (2013). *Læreplan i samfunnsfag (SAF1-03)*. Hentet fra

<https://www.udir.no/kl06/SAF1-03>

Bilde:

Bilde side 1: Poul Erik Olsen. (2017). *Vestindien – St. Croix, St. Thomas og St. Jan*, s. 42.

Litteratur

Abernethy, D. B. (2000). *The Dynamics of Global Dominance – European overseas empires 1415-1908*.

USA: Yale University Press.

Bregnsbo, M. (2009). Det danske imperium og napoleonskrigene. I B. Frydenlund & R. Glenthøj (red.), *1807 og Danmark-Norge – På vei mot atskillelsen* (s. 25-36). Oslo: Unipub.

Brøndsted, J. (Red.). (1966). *Vore Gamle Tropekolonier, Bind 2: Dansk vestindien 1755-1848*.

Danmark: Fremad.

Cain, P. J. & Hopkins, A. G. (1993). *British Imperialism – Innovation and Expantion 1688-1914*. New

York: Longman.

Cooper, F. (2005). *Colonialism in Question*. Los Angeles: University of California Press.

Glenthøj, R. & Ottosen, M. N. (2014). *Experiences of War and Nationality in Denmark and Norway, 1807-1815*. London: Palgrave Macmillan.

Holm, E. (1875). *Danmark-Norges udenrigske historie under den franske revolution og Napoleons krige fra 1791 til 1807, anden del*. København: Forlagt af G. E. C. Gad.

Hornby, O. (1980). Kolonierne i Vestindien. I S. Ellehøj & K. Glamann (red.), *Danmarks historie – Uden for Danmark* (bd.). København: Politikens Forlag.

- Hyam, R. (2002). *Britain's Imperial Century 1815-1914 – A Study of Empire and Expansion*. New York: Palgrave Macmillan.
- Jensen, N. T., Simonsen, G. & Olsen, P. E. (2017). Reform eller revolution 1803-48. I N. Brimnes, H. C. Gulløv, E. Gøbel, P. O. Hernæs, P. E. Olsen & M. V. Pedersen (Red.), *Vestindien – St. Croix, St. Thomas og St. Jan* (s. 212-281). Danmark: Gads Forlag.
- Jensen, P. H. (1983). Kronkolonitiden (1755-1848) – Den engelske besættelse. I P. H. Jensen, L. Haar, M. Hahn-Pedersen, K. U. Jessen & A. Damsgaard-Madsen (red.), *Dansk kolonihistorie – Indføring og studier* (s. 36-44). Århus: Forlaget HISTORIA.
- Kjerland, K. A. & Rio, K. M. (red). (2009). *Kolonitid – Nordmenn på eventyr og big business i Afrika og Stillehavet*. Oslo: Scandinavian Academic Press.
- Knight, R. (2014). *Britain against Napoleon – The organization of Victory 1793-1815*. London: Penguin Books.
- Linvald, A. (1923). *Kronprins Frederik og hans regering 1793-1807, 1. bd Styrelsen og dens mænd – økonomisk og social politik*. København: G. E. C. Gads Forlag.
- Nye, J. S. & Welch D. A. (2014). *Understanding Global Conflict & Cooperation: Intro to Theory and History*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Olsen, P. E. (Red.). (2017). *Vestindien – St. Croix, St. Thomas og St. Jan*. Danmark: Gads Forlag.
- Osterhammel, J. & Petersson, N. P. (2005). *Globalization – A Short History*. New Jersey: Princeton University Press. (Originalt: Osterhammel, J. & Petersson, N. P. (2003). *Geschichte der Globalisierung Dimensionen, Prozesse, Epoche*. München: Verlag C. H. Beck oHG.)
- Reynolds, D. (2000). *Britannia Overruled – British Policy and World Power in the 20th century*. New York: Routledge.
- Riste, O. (2005). *Norway's Foreign Relations – A History*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Simonsen, G. & Olsen, P. E. (2017). Slavesamfundet konsolideres 1740-1802. I N. Brimnes, H. C. Gulløv, E. Gøbel, P. O. Hernæs, P. E. Olsen & M. V. Pedersen (Red.), *Vestindien – St. Croix, St. Thomas og St. Jan* (132-209). Danmark: Gads Forlag.
- Vibæk, J. (1966). Dansk Vestindien 1755-1848. I J. Brøndsted (red.), *Vore gamle tropekolonier* (bd. 2). Danmark: Fremad.
- Williams, E. (1971). *From Columbus to Castro: The History of the Caribbean 1492-1969*. London: André Deutsch Limited.